

Täysistunto

Keskiviikko 28.6.2017 klo 14.00—19.38

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 60/2017 vp
Lisätalousarvioaloite LTA 1-5/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 5/2017 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 5/2017 vp.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään nopeatahtisena siten, että etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. [Hälinää]

Keskustelu

14.11 **Timo Kalli kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö lisätalousarvioksi. Tähän mietintöön liittyy kaksi vastausta. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kalli, sallitaan pieni hetki niille edustajille, jotka haluavat käydä keskusteluja, poistua salista jatkamaan keskusteluja salin ulkopuolella. [Hälinää] Minä toistan, että toivon, että edustajat, jotka käyvät keskusteluja, tekisivät sen tuolla tämän salin ulkopuolella. — Edustaja Kalli, nyt voitte jatkaa.

Kiitoksia, arvoisa puhemies! — Hallituksen esityksessä korotetaan varsinaisten tulojen arviota noin 488 miljoonalla eurolla ja lisätään määrärahoja noin 304 miljoonalla eurolla. Odotettua myönteisemmän talouskehityksen vuoksi muun muassa arvonlisäverotuottoa korotetaan noin 200 miljoonalla eurolla. Suurimmat määrärahaesitykset tehdään Lounais-Suomen positiivisen rakennemuutoksen tukemiseen, liikenneväylien kehittämiseen sekä sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun.

Lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 178 miljoonalla eurolla. Valtion nettolainanotoksi arvioidaan vuonna 17 noin 5,4 miljardia euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden lopussa noin 108 miljardia euroa, mikä on noin 49 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Osaamisvajeen vähentämiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt vahvistaa tekniikan korkeakoulutusta sekä tutkimus- ja innovaatiotoimintaa Lounais-Suomessa siten, että Turkuun luodaan tekniikan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteinen alusta, johon varataan 2 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Lounais-Suomeen kehitetään Suomen tek-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

niikan alan yliopistojen yhteistyömalli ja perustetaan niin sanottu yhteistyöyliopisto. Tähän osoitetaan vuosille 17—21 yhteensä 12 miljoonaa euroa. Myös ammattikorkeakoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen vahvistamiseen osoitetaan lisäresursseja positiivisen rakennemuutoksen alueilla.

Arvoisa puhemies! Uudenkaupungin radan sähköistyshankkeen kustannusarvio on 21 miljoonaa euroa, ja se sisältää Turku—Uusikaupunki-radon sähköistykseen sekä siihen liittyviä pieniä ratatöitä. Myös Oulun meriväylähanke on elinkeinoelämän kuljetusten kannalta tärkeä. Tarkoituksena on, että väylä saadaan 12,5 metrin syvyyteen ja osittain uuteen linjaukseen, mikä lisää alusten kuljetuskapasiteettia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut -momentille ehdotetaan 10 miljoonan euron lisämäärärahaa työttömyysturva-aktiivimallin käyttöönottoon. Aktiivimalli sisältyy sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevaan työttömyysturvain muuttamisesta annettavaan hallituksen esitysluonnokseen.

Arvoisa puhemies! Valtionavustus valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin -momentissa hallitus ehdottaa 30 miljoonan euron määrärahan valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin. Valiokunta toteaa, että valtionavustus ei voi perustua osaksi-kaan sellaisen toiminnan pilotointiin, joka ei ole voimassa olevan lainsäädännön mukaista ja jota vastaan vasta ollaan valinnanvapauslailla säätämässä. Kyseeseen voi tulla vain sellainen sosiaali- ja terveyspalvelujen pilotointi, joka voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan voimassa olevan lainsäädännön perusteella. Tämän varmistamiseksi valiokunta ehdottaa valtionavustuksen käyttötarkoituksen rajauksia, minkä jälkeen momentin pääosissa ei viitata hallituksen sote-esityksessä tarkoitettuihin maakuntiin.

Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut -momentille ehdotetaan se 10 miljoonaa euroa, jonka jo totesin, ja tuon äskeisen valinnanvapausmuutoksen momentti muuttuu seuraavasti: "Määrärahaa saa käyttää: 1) valtionavustuksen maksamiseen julkisyhteisöille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan valinnanvapauden pilottihankkeiden sekä erillisten henkilökohtaisen budjetin pilottihankkeiden valmistelusta ja toimeenpanosta annettaviin kustannuksiin, 2) pilottihankkeita toteuttavien julkisyhteisöjen sosiaali- ja terveydenhuollon yhtiöiden pääomittamiseen."

Arvoisa puhemies! Ympäristövahinkojen torjunta -momentille esitetään 5 miljoonan euron lisäystä Nivalassa olevan Hituran nikkelikaivoksen sulkemistoimiin. Valtiolta tarvittavan rahoituksen arviointiin liittyy tässä vaiheessa paljon epävarmuutta, mutta ympäristöministeriö arvioi tarpeen olevan nyt esitetyn määrärahan lisäksi vielä noin 10—15 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on seuraava:

"Eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen vuoden 17 talousarvioksi edellä todetuin muutoksin.

Eduskunta hyväksyy edellä ehdotetun lausuman.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet 1—5/2017.

Eduskunta päättää, että vuoden 2017 lisätalousarviota sovelletaan 5.7.2017 alkaen." — Kiitoksia.

14.18 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Eilen kävimme salissa pidemmän keskustelun julkisen talouden tilasta. Talous on kääntynyt selvään kasvuun. Kasvun ennakoidaan olevan valtiovarainministeriön ennustettakin voimakkaampaa, ja myös EU:n mittakaavassa maamme talouskasvu on alkuvuonna poikkeuksel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

lisen hyvää, jopa voimakkaampaa kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa, ja kasvu on ollut myös aiempaa laaja-alaisempaa. Kasvun käynnistymisestä huolimatta talouskasvun odotetaan olevan tulevina vuosina kuitenkin varsin maltillista, ja meillä on merkittävä tarve varautua hitaaseen kasvuun, niin monet asiantuntijatkin ovat todenneet.

Valiokunnan puheenjohtaja kävi monipuolisesti läpi tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön. Käänte taloudessa näkyy myös tässä lisätalousarviossa: tuloarviota korotetaan 482 miljoonaa, ja korotuksien taustalla on paremmat verokertymät, ja toisaalta sitten odotettua myönteisemmän talouskehityksen vuoksi muun muassa arvonlisäverotuottoakin pystytään korottamaan 186 miljoonaa euroa. Tiettyjä lisämäärärahoja ohjataan — niistä muutamia nostan tässä puheenvuorossani esille — mutta edelleen, vaikka lisätalousarviesityksessä vähennetäänkin valtion nettolainanoton tarvetta 178 miljoonaa euroa, valtion nettolainanotoksi arvioidaan tänä vuonna noin 5,4 miljardia euroa. Näin ollen vuoden lopussa verotaakamme olisi 108 miljardia, mikä on noin 49 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Myönteistä tässä lisätalousarviossa ovat Lounais-Suomen rakennemuutos- ja osaamisvajekysymykset, eli nyt on jo tilanne se, että tarvitaan osaavaa työvoimaa lisää. Tässä varmasti on hyvä paikka antaa kiitosta myös entiselle ministerille Vapaavuorelle, jonka rohkeuden ansiosta muun muassa telakka-asioiden parissa tänä päivänä on aivan toisenlaiset tuulet kuin vielä hetki sitten. [Jukka Gustafsson: Unohtamatta ministeri Ihalaista!] Valiokunta myös muistuttaa, että Suomessa on myös muita positiivisen rakennemuutoksen alueita, joiden osaamistarpeisiin tulee vastata nykyistä paremmin.

Nostan täältä esille sen, että meillä on isoja huippu-urheilun hankkeita: Stadionia on remontoitu — en siihen enempää mene — Tampereen Kansi ja Areena -kysymys on esillä, mahdollisesti IFK:n ja Turun Palloseuran isot jäähallihankkeet, Mäkelänrinne kysymyksenä. Mutta nyt on tässä esillä tämä Kymi Ring, jonne on tulossa Suomen ensimmäinen kansainväliset mitat täyttävä moottorirata mutta sen lisäksi myös ajokoulutus- ja liikenneturvallisuuskeskus ja ajoneuvoteollisuutta palveleva testausympäristö. Hanke on aiemmin tunnistettu kansallisesti merkittäväksi huippu-urheiluhankkeeksi, jolloin sitä eivät koske valtion liikuntaneuvoston hyväksymässä liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjassa määritellyt avustuksen enimmäismäärät, vaan avustuspäämäärä harkitaan tapauskohtaisesti. Tämä on hieno hanke. Suomi tunnetaan ympäri maailmaa meidän lentävistä suomalaisista, The Flying Finns -kuljettajista, ja tänäkin päivänä Kimi Räikkönen on varmasti ylivoimaisesti Suomen tunnetuin kansalainen. [Välihuutoja] Itse olen vähän karsastanut tämän radan nimeä, mikä on Kymi Ring, mutta kun kansainvälisen moottoriurheiluväen kanssa olen saanut työtä tehdä, niin olen ilokseni huomannut, että he ääntävät sen Kimi Ringiksi, ja se sopii erinomaisesti.

Tässä esityksessä esitetään myös lisämäärärahaa liikennejärjestelyihin tälle alueelle, mikä parantaa liikenneturvallisuutta kaiken kaikkiaan tällä alueella. Liikennehankkeisiin en tässä puheenvuorossa ehdi enempää mennä.

Mutta lopuksi, arvoisa puhemies, lyhyesti oman jaostoni eli asunto- ja ympäristöjaoston asioista. Belvedere Mining Oy on Nivalassa sijaitsevan Hituran nikkelikaivoksen entinen omistaja. Kanadalaisyhtiö on mennyt konkurssiin, tai sen suomalainen tytäryhtiö, ja me olemme aivan järjettömässä tilanteessa, että jälleen kerran suomalaiset veronmaksajat maksavat tällaisen muutaman vuoden kanadalaisomistuksessa toimineen kaivoksen alarajon kustannuksia. Meille jaostossa on kerrottu, että kustannukset tulevat olemaan noin 15 miljoonaa, ja näitä vastaavia kaivoksia, jotka ovat niin kuin kriisin partaalla, on Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

useampia. Sen takia valiokunnassa [Puhemies koputtaa] nostimme esille sen, että eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa kaivosten jälkihoidosta huolehtimisen jo niiden toiminnan aikana, jotta kaivosten sulkemisiin liittyvät vastuut eivät jää valtion kannettavaksi, [Puhemies koputtaa] ja arvioi myös kaivostoiminnalle asetettavien vakuuksien optimaalista tasoa.

Arvoisa puhemies! Anteeksi pieni ylitys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Joo, 5.30 oli. — Edustaja Uotila.

14.24 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Tähän lisäbudjettiesitykseen sisältyy muutamia myönteisiä asioita, kuten Uudenkaupungin radan sähköistäminen ja Oulun meriväylä ja myöskin positiivisten rakennemuutosten alueelle satsaaminen. Kun edustaja Heinonen viittasi Turun telakan tilanteeseen, niin kyllä kunnia kuuluu entiselle ministeri Vapaavuorelle työstä telakkateollisuuden eteen, mutta kyllä siinä oli moni muukin taho mukana näiden vuosien aikana, jotta tällainen valoisa näkymä tällä hetkellä länsirannikolla ja Turun seudulla vallitsee.

Mutta tähän lisäbudjettiin sisältyy pari aika outoa juttua. Ihan lyhyesti totean, että so-teen liittyen 30 miljoonan laittaminen valinnanvapauskokeilun pilotteihin on kyllä kovin kyseenalaista. Valiokunta on joutunut tätä miettimään ja pystynyt jollain tavalla vääntämään niin, ettei tämä nyt ihan perustuslain kannalta ole kielteistä ja sen vastaista, mutta kyllä jokainen tietää, että nämä 30 miljoonaa on tarkoitettu valinnanvapauskokeiluihin, mikä on nyt täysin hakusessa vielä koko paketti. Ja kuten ministeri eilen täällä totesi, ainakin pakkoyhtiöittäminen on todennäköisesti perustuslain vastainen. Tämä oli se toinen outo juttu.

Toinen oli se, mihin edustaja Heinonen viittasi, tämä Kymi Ring-hanke. [Ben Zyskowicz: Kimi Ring!] Heinonen viittasi, että tämä on aikoinaan todettu valtakunnallisesti tärkeäksi hankkeeksi. Niin on, ja tälle on aikoinaan annettu pieni lähtörahaakin valtion toimesta, mutta tämän vuoden liikuntapaikkarakentamisen hakemuksissa tätä hanketta ei ole edes ollut. Ja kun Heinonen toteaa, että harkitusti voidaan sitten tehdä erillispäätöksiä, niin minä kysyn, kuka on harkinnut. Ei ainakaan valtion liikuntaneuvosto, jonka varapuheenjohtaja edustaja Heinonen on, koska liikuntaneuvosto ei ole voinut harkita tämän avustuksen myöntämisen tarkoituksenmukaisuutta, kun ei ole hakemusta edes ollut. Kun tämä tuli valtiovarainministeriöstä OKM:ään, opetus- ja kulttuuriministeriö oli aivan äimän käkenä: pakotetaan tekemään tällainen momentti, pakotetaan laittamaan siihen 3,5 miljoonaa määrärahaa. Samaan aikaan, kun maa on täynnä korjaamattomia uimahalleja, huutava pula perusliikuntapaikoista ja niin edelleen, niin tähän löytyy ohi kaiken valmistelun 3,5 miljoonaa.

Sen lisäksi viittaan muun muassa edustaja Ala-Nissilän esiin nostamiin hankkeisiin, kun meillä on näitä moottoriurheiluhankkeita. Jos moottoriurheilua halutaan harrastaa — ja sillekin arvo pitää antaa — niin ne ovat olleet muutamia satoja tuhansia, mitä jotkut ratahankkeet ovat saaneet vuosien mittaan valtiolta. Ja sitten tämä, että moottoriurheiluhankkeen liikennejärjestelyihin osoitetaan 14 miljoonaa samaan aikaan, kun esimerkiksi Vuosaaren satamaväylän syventäminen, joka on välttämätön muun muassa Äänekosken kuljetusten turvaamiseksi, siirtyy eteenpäin. Onneksi siitä nyt on kuitenkin sovittu, että se ensi vuoden budjettiesitykseen toivottavasti sisältyy. Virkavastuulla valiokunnassa olevat liikenneministeriön asiantuntijat totesivat, että kaikki tämä, 14 miljoonaa, on tarkoitettu nimenomaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

tämän moottoriurheilukeskuksen liikennejärjestelyihin, ja sen vuoksi meidän vastalauseesamme on ehdotus, että tämä raha on ihan ok, 14 miljoonaa tarvitaan Lahti—Kouvola-tien parantamiseen. Se on vaarallinen tie, se on erittäin vaarallinen alkuosaltaan, esimerkiksi Lahti—Nastola-välillä, jossa kuolonkolareita sattuu tosi usein. Sitä rahaa tarvitaan ja sitä väylää pitää parantaa, mutta on aivan suorastaan naurettavaa, arvoisa valtiovarainministeri, että 14 miljoonaa osoitetaan vain yhden moottoriurheilukeskuksen rakentamiseen.

Kuuntelin radiota sattumalta, ja tämän hankkeen vetäjältä kysyttiin Päijät-Hämeen radiossa, mistä ne muut rahat ovat tulossa. Ei ole tietoa, ei tiedetä, ei tiedetä rakennetta. Ainoastaan erikseen kysymällä saatiin omistusrakenne selville. Ja kun valtion rahaa pääsääntöisesti pitää kohdistaa vain kuntien vetämillä hankkeille, niin tässä on yksi kunta pienellä osuudella mukana. Tämä on yksityisen osakeyhtiön bisneshanke, ja sen vuoksi se täytyy todella kyseenalaistaa.

Minä olen viimeisen päälle liikunnan ja urheilun ystävä ja liikuntapaikkarakentamisen ystävä. Kaksi miljardia euroa menetetään liikkumattomuuden seurauksena, koska kansa ei liiku, lapset eivät liiku, nuoret eivät liiku, aikuiset eivät liiku, vanhukset eivät liiku. Meillä on lukemattomasti paljon enemmän hyviä keinoja, joilla voidaan edistää kansan liikuntaa ja kansanterveyttä, mutta tämä hanke ei minusta ole sellainen, ja tämä valmistelu on ollut erittäin kyseenalainen. Se on tehty poliittisena kauppana jossain kulisseissa ja tuotu väkisin niin OKM:n pöydälle kuin myös liikenneministeriön pöydälle.

14.29 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hämmästelen edustaja Uotilan puheita. Hänhän on urheilumiehenä tunnettu, ja nyt täällä laitetaan eri huippu-urheilut vastakkain, vielä se laji — moottoriurheilu — missä me olemme maailman parhaita. Me olemme maailman nopein kansa, ja tämä iso määrittely on tehty Olympiakomitean johdossa, että tämä on meidän yksi kärkihanke, huippu-urheilun kärkihanke. Ei edustaja Uotila hämmästellyt yhtään sitä, kun vain samalla tavalla lisättiin Olympiastadionille rahaa. Se oli edustaja Uotilan mielestä hienoa, että Stadioniin menee 50 miljoonaa lisää. Kohta 300 miljoonaa on mennyt Stadioniin. Olen samaa mieltä, että se olisi pitänyt remontoida, mutta kun edustaja Arhinmäki ministeri Arhinmäkenä laittoi sinne pisteen, että tämän enempää sinne ei anneta, niin siitä olisi pitänyt pitää kiinni ja Helsinki olisi hoitanut sitten oman osuutensa, mitä kaikkea sinne rakentaa. Minusta on hienoa, että Suomi saa Kimi Ringin.

14.31 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olympiastadion-hanke todella laitettiin alulle ollessani ministeri. Hanketta karsittiin ja siihen asetettiin selkeä kattohinta, mutta koska kysymyksessä on maan historian kannalta yksi merkittävimmistä ellei merkittävin rakennus, tunnetuin rakennus, funktionalismin helmi, maailman kauneimmaksi valittu rakennus, niin minusta on vain ja ainoastaan järkevää — ja tästä haluan kiittää talouspoliittista ministerineuvostoa — että kun on nähty sitä tehdessä, että tarvitaan karsittunakin siihen riittävästi määrärahoja, ne taataan. Kysymys on helmes-tä, josta pitää huolehtia.

Haluaisin korjata edustaja Heinosta myös siinä, että kyllä tunnetuin suomalainen urheilija on aivan eittämättä Jari Litmanen, Kuningas, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] joka nimenomaan myös siellä Olympiastadionilla on noussut kansan suosioon ja kansan näkyvyyteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

14.32 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Jotenkin tuntuisi siltä, että nämä eri urheilumuodot ansaitsevat tukensa, ja nämä kaikki hahmot — Paa-vo Nurmesta alkaen — ovat Suomen kansan suuriin sydämiin isoilla kirjaimilla piirretyt, joten en toivoisi, että eduskunta tekisi tämmöistä vastakkainasettelua ihan tarpeellisten, hyvien hankkeiden eteenpäinviemiseksi. Olympiastadionin korjaus on täysin välttämätön osa meidän kulttuurihistorian perinnön vaalimista, ja uskon, että tällä Iitin hankkeellakin tulee olemaan oma myönteinen merkityksensä sekä moottoriurheilulle että myös sitten la-veammalti katsoen koko alueen kehitystä.

Kiinnittäisin kuitenkin huomiota tähän isoon kuvaan tässä lisäbudjetissa: kun nyt maailmantalous antaa meille tukea, niin on syytä olla huolissaan siitä, ovatko meidän omat kotimaan toimet riittävästi kasvua ja työllisyyttä tukevia, ja siihen tämä lisäbudjetti ei anna riittävästi vastauksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debatin vaiheessa — joka ei koske Suomen kaikkien aikojen parasta urheilijaa vaan tätä edustaja Uotilan esille nostamaa aihetta — puheenvuorot edustajille Östman, Ala-Nissilä, Kankaanniemi ja sitten edustaja Uotila ja sitten ministeri.

14.33 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joo, en halua jatkaa sitä kinastelua, kuka on tunnetuin urheilija, mutta edessäni istuu yksi tunnetuimmista, ja hän ei ole vaatinut paljon investointirahaa omalle lajilleen vaan hän on kuluttanut Lapinlahden tienpintoja.

14 miljoonaa euroa tämän moottoriurheilukeskuksen liikennejärjestelyihin kyllä kuulostaa vähän järjettömältä tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, kun puhutaan, että meidän pitää nostaa Suomen kilpailukykyä, meidän pitää edistää vientiä ja meidän pitää saada enemmän työpaikkoja. En pidä sitä järkevänä ratkaisuna. Siinä mielessä annan täyttä tukea edustaja Uotilan puheenvuorolle myöskin.

Vielä tästä valinnanvapaudesta: Siihenkin panostetaan 30 miljoonaa tällaisessa tilanteessa, kun ei tiedetä, miten se lakihanke etenee, ja kysyisinkin ministeriltä: eikö olisi järkevämpi käyttää nyt sitten 15 miljoonaa euroa, että siirretään maakuntavaaleja järkevämpään ajankohtaan, kunnes lakihanke on saatu maaliin?

14.34 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minulla on kyllä mielipide tästä Kymi Ringistä, mutta en ryhdy siihen mielipiteeseen tässä nyt. Sen sijaan totean sen, että näissä hankkeissa on tärkeää, niin kuin valiokunta on edellyttänytkin, että sitten ennen kuin lähdetään liikkeelle, katsotaan, että ne myöskin toteutuisivat, että se kannattaa muutenkin kuin kahden konkurssin jälkeen. On otettava huomioon myöskin, että meillä on näitä urheiluratoja eri puolilla Suomea — Alastaro Circuit meillä päin — ja näitä pitäisi kuitenkin kohdella jollain tavalla samalla tavalla, kun näitä viedään eteenpäin näissä hankkeissa. Se sai kylläkin valtionosuutta puolisen miljoonaa, mikä on ainoa osuus, mikä siihen on tullut pitkään aikaan, ja se on hyvä juttu.

Mutta liikuntapaikkarakentamisessa on tärkeää, että nämä periaatteet ja liikuntaneuvoston rooli säilyvät vahvana. Sitä haluan nyt tässä painottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro liikunta-asioista, edustaja Kankaanniemi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

14.35 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta tähän Kymi Ringiin liittyy tämä menettelytapaongelma. Tämä meni ohi kaiken normaalin tämän tyyppisen asian käsittelyjärjestelmän. Siksi sitä on syytä kyllä peräänkuuluttaa, tehdäänkö meillä harkitusti, suunnitellusti ja oikeudenmukaisesti näitä miljoonien jakopäätöksiä. Ja tässä kohtaa valiokunnassa mielestäni selvisi, että näin ei ole menetelty. Hanke voi olla sinänsä hyvä, mutta kyllä esimerkiksi tämä 14 miljoonan tierahoitus tähän hankkeeseen tuntuu kohtuuttomalta. Siinä mielessä edustaja Uotilan esitys, että koko tuon tien riskikohtia parannettaisiin, olisi ihan perusteltu menettely.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämän keskustelun aloittanut edustaja Uotila, sen jälkeen ministeri, ja sitten ministerin puheenvuoron jälkeen laajennetaan tätä debattia koskemaan kaikkea mahdollista taloutta, koska siihen tarvetta näyttää olevan.

14.36 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki viittasi Olympiastadionin päätöshistoriaan. Se on ihan totta, että jos talouspoliittinen ministerivaliokunta ajattelee, että maailman arvokkaimmaksi liikuntapaikaksi määritelty rakennus pitää pelastaa uudistamalla se perusteellisesti, niin se on viisas päätös talouspoliittiselta ministerivaliokunnalta aikoinaan, ja myöskin sen jälkeen tehdyt päätökset, joihin ministeri Orpokin on ollut aiheellisesti mukana vaikuttamassa. Mutta kysyn tästä päätöksestä, kun ministerillä on seuraava puheenvuoro: minkälainen käsittely hallituksen sisällä tämän hankkeen osalta on käyty? Toistan sen, mitä tuolla pöntössä totesin: sekä opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiehille että liikenneministeriön virkamiehille tämä tuntui tulleen täysin yllätyksenä, aivan pakkopullana. Oli väkisin keksittävä momentit, oli keksittävä jonkinlaiset perustelut, ja se tuntui olevan aikamoista kieriskelyä, kun he asiantuntijoina joutuivat tätä asiaa esittelemään. Elikkä tässä on kysymys rahan tarkoituksenmukaisesta käytöstä mutta myöskin menettelytavoista.

14.37 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin tähän Kymi Ring-asiaan. Minun käsitykseni mukaan tämä Kymi Ring -hanke on aikaisemmin tunnistettu kansallisesti merkittäväksi liikuntahankkeeksi, jolloin voidaan tapauskohtaisesti tehdä harkintaa. Kyseessä siellä oli se, että tässä on erittäin suuri hanke käynnissä ja se vaati välttämättä lisärahoitusta. Mutta sen ehtona — tämä on tärkeää, tämä on tärkeä asia — on se, että ennen kuin tämä seuraava avustus maksetaan, pitää olla sopimukset sen ulkopuolisen rahoituksen olemassaolosta, joka on moninkertaisesti tämä summa. Tämä oli meidän lähtökohtamme. Eli näemme sen, että se koko rahoitus on silloin olemassa, ja silloin tämä valtionosuus maksetaan. No, sitten on niin, että kun he hakevat, ja heillä on erittäin suuret mahdollisuudet, todennäköisyys saada sinne muun muassa MotoGP-kisa, johon voi tulla jopa sadoissa tuhansissa ihmisiä, niin silloin valitettavasti vaan niiden liikennejärjestelyjen täytyy turvallisuuden takia olla kunnossa. Näin se meni.

Sitten tähän, puhemies, muutama sana yleisesti. Ensinnäkin tässä tapahtui yksi suuri käänne nyt tämän lisätalousarvion yhteydessä: valtion velanottoa voidaan vähentää 178 miljoonaa. Se on suunnanmuutos, se on tärkeä asia. Ja jos me pystymme tukemaan talouskasvua ja työllisyyskehitystä, niin toivottavasti näemme näitä positiivisia uutisia tulevien budjetin ja lisätalousarvion, julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, että se velanoton tarve todellakin voidaan painaa alas siitä aikaisemmin arvioidusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Se, millä tässäkin lisätalousarviossa tuetaan talouskasvua, on muun muassa Oulun väylähanke. Nämä positiivisen rakennemuutoksen panostukset siellä, tietysti nämä koulutuksen panostukset suurimpana, ja Uudenkaupungin ratahanke ovat erittäin merkittäviä.

Ja mitä Vuosaareen tulee, niin oli valmius tehdä siitä päätökset, mutta Helsingin ja hallituksen väliset neuvottelut aiheesta, jotta se saadaan liikkeelle, olivat vielä kesken. Mutta tämä Vuosaari on vahvasti hallituksen agendalla, koska meidän täytyy tunnistaa näitä vienin pullonkauloja ja silloin nämä väylähankkeet ovat yksi tämmöisistä aivan keskeisistä.

Arvoisa puhemies! Minusta tällä lisätalousarviolla ei nyt suuria rahoja jaettu, mutta tuetaan sitä samaa talous- ja työllisyyspolitiikan linjaa, joka hallituksella on, korjattiin teknisiä asioita. Vielä ehkä viimeisenä totean, että valinnanvapauspilotteihin varattua rahaa, 30 miljoonaa euroa, käytetään sikäli kun nämä lait ja asetukset etenevät. Ja kun tästä on puhuttu, voiko tällaisen varauksen tehdä, niin totta kai hallitus voi varata varoja erilaisiin tarpeisiin. Sitten jos nämä toteutuvat, [Puhemies koputtaa] niin silloin niitä varoja vasta käytetään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, käydäänpä se pieni debatti nyt ministerin puheenvuoron jälkeen. Elikkä ne edustajat, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nouskoot ylös ja painakoot V-painiketta.

14.41 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on todellakin kaksi hyvin poikkeuksellista menoerää, joilla rahoitetaan kahta suurta kohdetta, joista ei ole vielä edes lainsäädäntöä: siis tämä sotien niin sanottu valinnanvapauspilotti ja työvoimapalveluiden niin sanottu aktiivimalli. Kun katsoo, mitä hallituksen lainsäädäntöhankkeille on käynyt tai käy, niin on perin merkillistä tai jopa kyseenalaista, että rahallisilla sitoumuksilla luodaan malleja, jotka eivät ehkä koskaan saa lainvoimaa. Voi ehkä ajatella, että tämä hallituksen sinisilmäinen optimismi on liikuttavaa. Toivotaan toivotaan, että niin terveyspalvelujen yksityistäminen kuin työllisyyspalveluiden yksityistäminen läpäisevät perustuslaillisen testin. Ja nyt toivotaan, että pilotoidaan jotain, mikä joskus toteutuu.

Meillä on nyt tässä maailmassa kiinnittyvä tarkoitus näille 37 miljoonalle. Sen sijaan, että rahoitetaan hallituksen omia haaveita ja päiväunia, rahoitetaan ihan aidosti todellisia tarpeita eli tehostettuja, [Puhemies koputtaa] työttömiä aidosti palvelevia palveluita.

14.42 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan Kymi Ring-asiaan. Kyseinen rata sijaitsee erittäin huonokuntoisen poikittaisen liikenneyhteyden varrella, Lappeenrannasta Lahteen, Tampereelle, Vaasaan ja Poriin sisältyvän liikenneyhteyden varrella. Itse asiassa pääosa tuosta rahoituksesta on tarkoitus käyttää juuri tämän perusliikenneyhteyden parantamiseen. Kymi Ring elää omaa elämäänsä, ja tässä esityksessä se on toissijainen asia. Nimenomaan liikenneyhteydet Kouvolan päässä, Lahti—Kouvola-tiellä ovat kaikkein heikommassa kunnossa, joten on perusteltua, että sen parantamiseen osoitetaan rahoitusta.

14.43 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhun talouden isosta kuvasta, sillä tapahtunut myönteinen käänne Suomen taloudessa näkyy myös tässä lisäbudjetissa esimerkiksi arvonnäisäverotuottojen kasvuna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

En pääse mihinkään siitä, että tuo puheenjohtaja Rinteen vappupuhe herättää minussa yhä suurempaa hämmennystä. [Hälinää] Ymmärrän joukkojen aktivoimisen, kun he seisovat rantasateessa kuuntelemassa edustaja Rinteen vappupuhetta, mutta silti se, että hän vaatii pääministerin eroa tilanteessa, jossa taloudessa vihdoinkin on saatu aikaiseksi myönteinen käänne, talous kasvaa, työllisyys paranee, työttömyys vähenee, on aivan käsittämätöntä. Ja melkein yhtä käsittämätön on edustaja, puheenjohtaja Rinteen vaatimus siitä, että pitää tehdä täyskäännös talouspolitiikassa. Minkä takia pitää tehdä täyskäännös nyt, [Puhemies koputtaa] kun menee paremmin? Pitäisikö kääntyä taas siihen suuntaan, että menee entistä huonommin?

14.44 Kaj Turunen uv (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä oikeastaan jatkan tästä, mihin edustaja Zyskowicz päätti, eli talouden yleisestä kuvasta, ja viittauksena siihen Rinteen vaatimukseen pääministerin erosta voin myös sanoa, että henkilökohtaisesti olen ainakin toiminut niin, että pääministeri pysyy paikalla ja hallitus kasassa. [Eduskunnasta: Kyllä!]

Meillä on nyt näitä positiivisia esimerkkejä taloudesta, alvin kasvut ja varsinaisten tulojen kasvu ja se, että nettovelkaantuminen vähenee 178 miljoonaa euroa. Mutta itse asiassa meidän nettovelkaantuminen tänä vuonna on edelleen vielä 5,4 miljardia. Tämä on minun mielestäni huolestuttavaa, ja olen huolissani oikeastaan siitä, mitä nyt syksyllä tapahtuu työmarkkinoilla. Mittaammeko me tätä talouden kasvua nyt sitten ulos, vai riittääkö meillä malttia? Kysynkin valtiovarainministeriltä: miltä teidän näkövinkkelistänne tämä syksy näyttää, mitä sieltä on tulossa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Zyskowiczin puheenvuoron johdosta vastauspuheenvuoro edustaja Heinäluomalla.

14.45 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowicz on nyt istunut jo niin kauan hallituspuolueen riveissä, että hän ei enää ymmärrä, että pääministerin eroa joku suostuu vaatimaan. [Välihuutoja] Taitaa olla niin, että 30-vuotisjuhla hallituksessa on tullut edustaja Zyskowiczille täyteen, ja se alkaa näkyä puheenvuorojen sisällöissä. Muistan kuitenkin sen erittäin lyhyen ajan, kun Zyskowicz joutui hetken olemaan oppositiossa eli kaudella 2003, jolloin hän vaati hallituksen ja pääministerin eroa paljon paremmilla kasvuluvuilla kuin mitä nyt on nähty, [Välihuutoja] onneksi näin. Tämä on tämä muisti, joka teettää kepposia. Kun on 30 vuotta ollut hallituksessa lähes yhtäjaksoisesti, niin unohtaa, että semmoinenkin vaihtoehto on, että voisi olla parempi hallitus kuin se hallitus, jota kokoomus ohjaa. Uskon, että edustaja Rinne, puheenjohtaja Rinne, on juuri tästä filosofiasta lähtenyt liikkeelle, kun hän on käyttänyt sen puheenvuoronsa, ja muuten näyttää, että vaatimus on vielä ajankohtaisempi vapun jälkeen, kun katsoo hallituksen kompastelua parhaillaan.

14.46 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu investointikohteista ja ennen kaikkea liikenneinvestointikohteista on paikallaan. Jos katsoo liikenneinvestointien ensisijaisuutta, niin pohjoisen näkövinkkelistä ylivoimaisesti tärkein investointi olisi ollut Kemin satamaväylän syventäminen. Se olisi maksanut kaikkienensa saman verran, mitä nyt on myönnetty tai myönnetään Kymi Ringille, noin 20 miljoonaa euroa, ja Kemi kuitenkin sijaitsee keskellä teollisuuskeskittymää, Perämerenkaarta. Alueen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

vienti on 7 prosenttia koko Suomen viennistä, ja se on meri- ja rautatieliikenteen solmu-kohta, pohjoisen vientiteollisuudelle ehdoton henkireikä, ja nyt sille ei löytynyt rahaa. Jos ajatellaan sitä, miten edistetään Suomen vientiteollisuutta, niin jos laittaa tämän Kymi Ringin ja Kemin satamainvestoinnin vastakkain, Kemin satamainvestointi olisi ilman muuta ollut strateginen investointi.

14.47 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran tähän Kymi Ringiin vielä, että ei se nyt aivan tyhjästä ole putkahtanut. Ministeri Haglund on aikanaan esitellyt tällaisen liikuntapaikkojen rahoitussuunnitelman vuosille 2015—2018, ja siellä muun muassa Lahden urheilualueen katsomon ja Mäkelänrinteen hallin lisäksi Kymi Ring on mainittu jo tulevina hankkeina, mutta totta kai voidaan sitten keskustella siitä, onko tämä 14 miljoonan liikenneinvestointi tässä yhteydessä se merkityksellinen ja tärkein investointi.

Mutta ehkä noin yleisesti lisätalousarvioon täytyy todeta, että tällä hetkellä meillä, kun talous kasvaa, kuitenkin on tämä kohtaanto-ongelma edelleenkin olemassa, ja muistuttaisinkin: kristillisdemokraatit ovat jättäneet pari lisätalousarvioaloitetta, joilla pyritään nimenomaan tätä työllisyyden kohtaanto-ongelmaa ratkaisemaan, eli haluaisimme 25 miljoonaa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin, nimenomaan palkkatukeen ja starttirahaan, joilla autetaan oman yritystoiminnan aloittamista [Puhemies koputtaa] ja myöskin vaikeimmassa työllisyysasemassa olevia, ja sitten 10 miljoonaa lisää näihin tki-hankkeisiin.

14.48 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on tänään kuultu, niin velanotto pienenee positiivisen talouskehityksen myötä, ja se on tietysti myönteinen asia. Osaltaan tähän hyvään suuntaukseen ovat vaikuttaneet muun muassa kahden viime vuoden aikana annetut mittavat tuloveronalennukset pieni- ja keskituloisille, ja jatkossakin niitä on järkevintä kohdentaa nimenomaan näille tuloluokille työllisyyden ja ostovoiman edelleen kehittämiseksi.

Sitten tähän Kymi Ringiin haluan sen mainita, että olisi tosiaan ollut huomattavasti järkevämpää käyttää tämä 14 miljoonaa valtatie 12:n kunnostamiseen paljon pidemmällä matkalla. Täällä on myös mainittu se, että Olympiastadion on vienyt satoja miljoonia euroja. No, näin on käynyt, se on historiaa. Ei se nyt ole mikään peruste, että nyt lähes 20 miljoonaa euroa käytetään uuden moottoriurheiluradan tukemiseen. Se on aina jostain pois.

Aivan lopuksi: Olin tosiaan Tampereella vapunpäivänä. Torilla [Puhemies koputtaa] kuuntelin myös tätä Rinteen vappupuhetta. Oli aurinkoinen sää, eikä se puhekaan mielestäni erityisen huono ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Annan tässä vaiheessa välillä puheenvuoron valiokunnan puheenjohtajalle, edustaja Kallille.

14.49 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Minusta kaikin tärkeintä tässä lisätalousarviossa on se, että kun käytettävissä on tietty määrä resursseja, niin tämä resurssi käytetään nimenomaan niiden toimien vauhdittamiseen, jotka voivat sitten tuoda sitä työtä ja toimeentuloa laajemmaltikin koko valtakuntaan. Tämä osoittaa sitä, että hallitus on tehnyt politiikkaa ajassa ja luo näitä edellytyksiä. Mehän emme voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

perustaa työpaikkoja, mutta me voimme luoda edellytyksiä, ja tässä näitä edellytyksiä on luotu.

Sitten tähän mahdolliseen pilotointirahaan: Nyt meidän pitää muistaa, että kuitenkin maakunnissa koko tämä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation valmistelu on otettu tosissaan. Siellä on tuhansia ihmisiä, jotka omalla työajallaan tekevät suunnitelmia, vievät tätä asiaa eteenpäin, ja minusta tähän tämä lisätalousarvio on vastaus, että myös yhteiskunta on tässä tosissaan ja että tätä asiaa viedään eteenpäin.

14.51 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen otti sen erittäin tärkeän asian esille, että varsinkin kullan hinta määrittelee kaivoksen jatkuvuutta ja toimintaa, ja siinä mielessä kaivoslaki on meillä puutteellinen, että meillä ei riittävästi edellytetä varauksia siihen, että kaivosten alasajot tapahtuvat ilman valtion tukea. Olisi helppo muuttaa lainsäädäntöä niin, että edellytetään ainakin vakuutuksen ottaminen niin, että kaivostoiminnan avaaja pystyy huolehtimaan velvoitteistaan.

Mutta edustajille Mustajärvi ja Uotila, puoluetovereille, täytyy todeta, että 14 miljoonaa Vuosaareen tai Kemiin on aivan turhaa, sillä meillä on Satakunnassa toimiva syväsatama, johonka ei tarvitse laittaa yhtään rahaa. Tämä 14 miljoonaa voidaan laittaa järkevämmiin liikenneinfraan. Kun todetaan, että Suomi tarvitsee Satakunnan sen vientiteollisuuden voimakkaan toiminnan myötä, niin olisi edullisempaa tämän kansantalouden kannalta suunnata [Puhemies koputtaa] se siihen maakuntaan.

14.52 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan puhua tästä isosta tilannekuvasta, ja ministeri Orpo, minä olen myös hyvin, hyvin huolissani siitä. Olemme täällä eilen todenneet moneen kertaan isossa keskustelussa, että hallitus ei tule pääsemään työllisyystavoitteeseen, ei velkatavoitteeseen. Viime viikot ovat menneet kompuroinnissa, ottopoikahallituksen muodostamisessa ja ylläpitämisessä. Olemme saaneet tietoon tämän hetken sote-tilanteen. Siellä hallitus kompuroi, tulee näitä perustuslakikysymyksiä ja muita. Sinänsä hyvä, että nousee esiin, koska hallituksen esittämät mallithan vain lisäävät sote-kustannuksia, toisin kuin yleisissä tavoitteissa näyttää olevan. Samoin eriarvoisuus kasvaa.

Puhemies! Minä haluaisin nyt kyllä, ministeri Orpo, teiltä kysyä, missä ihmeen toimintakunnossa tällä hetkellä hallitus on suhteessa päätöksentekoon, välttämättömään päätöksentekoon, jota tarvitaan tällä hetkellä. Esimerkiksi työllisyyden parantamiseksi tarvitaan pikaisia toimia, ja hallitus näyttää horjuvan hyvin vakavalla tavalla.

Puhemies! Toivon, että tässä voitaisiin [Puhemies koputtaa] käydä myös tätä keskustelua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä 5—6 vastauspuheenvuoroa ja sitten ministeri.

14.53 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että liikunnan lisäämistä edistetään kaikin tavoin. Liikkumattomuus on Suomessa suuri ongelma. Olen sitä ruohonjuuritasolta seurannut nyt monta kymmentä vuotta, ja se on todella suuri ongelma. Se on hyvä, että myös se ongelma on noussut esille ja yritetään parannuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Olympiastadionista sanon sen verran, että remontti on tarpeellinen. Se on meidän monumenttimme. Paavo Nurmi on varmaan historian suosituin ja kuuluisin suomalainen urheilija. Moottoriurheiluun panostaminen: täytyy miettiä myös sitä, että ihmiset haluavat harrastaa, ja en kyllä ole sitä vastaan. Rahoituksen turvaamista ylipäättensä liikuntaan ja sen esille ottamista toivoisin vielä enemmän täällä salissa.

Lounais-Suomen ihme, telakka, autotehtaan menestyminen, kaikki tämä myös tukee työllisyyttä, tukee myös liikuntaan panostamista ja kaikkea positiivista. — Kiitos.

14.54 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä talouden positiiviset uutiset ovat mahdollistaneet sen, että tässä esityksessä verokertymäennustetta ja makroennustetta on voitu päivittää aiempaa myönteisemmäksi, mutta tosiasia on, että huoli tulevaisuudesta, pitkän aikavälin talouden tasapainottamisesta, on edelleen suuri, samoin työllistämiskysymyksistä. Tämä on tärkeä muistaa.

Mutta sitten ehkä pienempään yksityiskohtaan. Tässä lisätalousarviossa esitetään 30 miljoonan euron määrärahaa valinnanvapauden pilottihankkeiden kustannuksiin. Huoli on ollut siitä, miten tämä määräraha jaetaan valinnanvapauden eri pilottihankkeisiin. Ministeri Rehula on muun muassa myöntänyt Helsingin Sanomien haastattelussa, että Uusimaa on yksi sote-uudistuksen häviäjistä ja että väkirikkaat maakunnat joutuvat tiukimmille. Valtiovarainvaliokunta on jakanut tämän saman huomion, ja mietintöön kirjattiin, että pilottien hakukriteerien on oltava tasapuoliset eri alueille. [Puhemies koputtaa] Toivon todellakin, että näitä kriteereitä tasapuolisesti noudatetaan. Tosiasiaa on turha väistää siinä, että jos soten valinnanvapautta ei saada [Puhemies koputtaa] Uudellamaalla toimimaan, niin sitä ei saada missään.

14.55 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeätä, että valtiovarainvaliokunta tunnistaa tässä lisätalousarviomietinnössä sen, että meillä on positiivisen rakennemuutoksen alueita muitakin kuin Lounais-Suomi, joka toki on todella vahva.

Minä haluan kiittää siitä, että Keski-Suomen tilanne on tässä nostettu hyvin esille. Tosin tässä nyt mitään rahaa ei olla pyytämässä, mutta ollaan kuitenkin nostamassa esille se, että meillä on ihan sama ongelma kuin Lounais-Suomessakin alkaa olla. Meillä on osaavan työvoiman puute kova. Erityisesti tekniikan osaajia ja yliopistokoulutettuja tarvitaan myös Keski-Suomessa, ei pelkästään Lounais-Suomessa, ja me haluaisimme ehdottomasti saada eteenpäin vietyä tätä verkostomaista yliopistoyhteistyötä Keski-Suomessa. Osaamisvajetta tietenkin pitää pyrkiä vähentämään myös, kuten nyt ajatellaankin, työvoiman liikkuvuutta lisäämällä ja työttömien työnhakijoiden osaamisen kehittämällä. Kaikki tämä on erittäin tärkeätä ja erittäin positiivista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debattivaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Krista Kiuru, Sarkkinen, Heinonen ja Kulmuni, ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro.

14.57 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on hyviä kokemuksia siitä, miten alueellista tasa-arvoa voidaan edistää tavalla, joka lisää työllisyyttä ja talouskasvua. Näitä esimerkkejä löytyy jo viime hallituskauden lopulta, kun pääkaupunkiseudulla satsattiin isoihin infrahankkeisiin, mutta myös Äänekoskelta yksittäisenä esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

merkkinä, joka tuki tuon alueen taloutta hyvin merkittäväällä tavalla. Nyt on hyvä, että hallitus tunnustaa Lounais-Suomen positiivisen rakennemuutoksen tarpeen ja myöskin sen, että sitä pitää tukea, jotta uutta kasvua voidaan luoda Suomen mittakaavassa. Olen siitä erityisen tyytyväinen. Nämä Lounais-Suomen rannikkokaupungit ovat vaatineet diplomi-insinöörikoulutuksen aloittamista omana yliopiston toimintana tuolla alueella mutta myöskin koulutuksen lisäämistä juuri sen takia, että alueen elinkeinoelämän tarpeita voitaisiin paremmin palvella. Siksi kysynkin, ministeri, teiltä: miksi kävi niin, että Satakunnan puolelle noita resursseja ei kuitenkaan yltänyt, vaikka toisin alun perin ajateltiin? Ja toisaalta kysyn: miksi tämä hyvä malli ei voisi olla jaettavissa muualla ja miksi turkulaiset [Puhemies koputtaa] eivät saaneet diplomi-insinöörikoulutusta?

14.58 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää lisätalousarvion yhteydessä Nesteen omistussuuden laskemista 50:stä 33 prosenttiin. Nesteen hyvin tuottavien osakkeiden myynti ei ole järkevää tuottonäkökulmasta eikä omistusten strategisen kehittämisen näkökulmasta. Neste on erittäin hyvin tuottava omistus, jonka avulla voidaan myös kehittää polttoainealaa ympäristöystävälliseen ja innovatiiviseen suuntaan. Nesteen myynti taitaa olla osoitus siitä, mitä tämä hallituksen "tase töihin" -puhe käytännössä tarkoittaa: tuottavien ja tärkeiden omistusten myyntiä, jotta voidaan rahoittaa valtioneuvoston mielihankkeita budjetin ja demokraattisen kontrollin ulkopuolella. Nesteen lihoiksi laitolle ei meidän mielestämme ole perusteita.

Vasemmistoliitto vastusti epämääräisen ja asiantuntijakritiikkiä keränneen omistusten kehitysyhtiö Vake Oy:n perustamista viime vuonna ainoana puolueena, ja tämä kritiikki on edelleen voimassa. Vake siirtää valtionomistusta eduskunnan kontrollin ja avoimuuden ulottumattomiin, [Puhemies koputtaa] ja sen tarvetta ja merkitystä ei ole vielä kyetty perustelemaan. Kyetäänpö nyt, arvoisa ministeri?

14.59 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Annan ison arvon niille puheenvuoroille, missä ei laiteta erilaista urheilua, ei huippu-urheiluakaan, vastakkain. Itse puolustan aina sporttia, kun siitä on kyse. Kaikki liikunta, mitä me suomalaisille saamme, on arvokasta. Kymi Ring on hieno hanke, niin Stadionkin, mikä pitää korjata, samoin Tampere Areena, ja näissä on samoja piirteitä, että valtion liikuntaneuvosto on niihin kaikkiin päässyt tavalla tai toisella vaikuttamaan, ja aivan samanlaisia askelmerkkejä näissä kaikissa on ollut.

Mikä tällaisten suurten tapahtumien yhteiskunnallinen merkitys sitten on — se on valtavan suuri. Esimerkiksi yksi ralli, Neste Ralli, Suomen MM-ralli, jättää yksin Keski-Suomeen Jyväskylän seudulle vuosittain noin 15 miljoonaa euroa. Eli kun tämä rata saadaan toimimaan, niin kuin ministeri Orpo toi esille, MotoGP:t ja muut sinne toimimaan, niin silloin nämä rahat tulevat aikanaan sieltä toivottavasti moninkertaisesti takaisin. [Puhemies koputtaa]

Toivon sellaista yhteen hiileen puhaltamisen henkeä.

15.00 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Talouden käänne kyllä tulee esille lisätalousarvioesityksestä, tästä valtiovarainvaliokunnan mietinnöstäkin, kun esimerkiksi vaikkapa lisävelanotto pienenee arvioidusta 180 miljoonaa.

Asia, jota ei juurikaan valiokunnan mietinnössä ole käsitelty, liittyy Lapin nousevaan talouskasvuun. Samalla lailla, kun matkailuluvut ovat lähteneet siellä hurjaan kasvuun tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

teollisuuden viennin edellytykset ovat paranemaan päin, näkisin myös ne kansallisesti erittäin merkittäviksi. Siihen liittyy itse asiassa yksi teema, josta täälläkin on puhuttu: Suomen satamainfra. On erittäin tärkeää, että meidän satamamme voivat hyvin etenkin tuolla pohjoisessa. Se kilpailutilanne on varsin tiukka, kun kilpaillaan myös ruotsalaisten satamien kanssa, ja jos ajatellaan niitä Lapin mahdollisuuksia, niin olisi järkevää tuoda ne massat sieltä Kemin satamaan. Toivonkin, että hallitus mahdollisimman pian — silmällä pitäen myös sitä, että Kaidin investointi Ajoksen satamaan on tulossa — aloittaisi myös Kemin sataman syväyksen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt on ministerillä puheenvuoro. Totean tässä yhteydessä, että ministerin puheenvuoron jälkeen täällä vastauspuheenvuoroja olen vielä merkinnyt seuraaville edustajille: edustajat Vähämäki, Andersson, Myller, Hakkarainen, Rossi, Uotila ja Hoskonen. Sen jälkeen yritettäisiin mennä sitten eteenpäin, ellei nyt tule ihan tulenpalavaa muuta vastattavaa.

15.02 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Sekin täytyy todeta, että tulee mieleen, että "happamia, sanoi oppositio talouskasvusta ja parantuneista työllisyyslukuista." Nimittäin se nyt vain on fakta, että talouskasvu on tällä hetkellä vahvempaa kuin muissa Euroopan maissa. Vastaavaa ei ole koettu vuosikausiin Suomessa. Kyllä me voimme siitä kiistellä, kenen ansiota se on, ei siinä mitään. Niin kuin eilen täällä perustelin pitkästi, niin varmasti on viime hallituksen kaudella tehty oikeita ratkaisuja. Tämän hallituksen aikana on tehty määrätietoista työllisyyspolitiikkaa. Euroalue, johon olemme yhdessä päättäneet liittyä aikanaan, vetää tällä hetkellä paremmin, se tukee meidän talouskasvua. Ne ovat olleet oikeita ratkaisuja, mitä on tehty. Maailmantalous on kasvussa.

Tässä on paljon eri elementtejä, mutta kyllä vahvasti puolustan myöskin hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikan peruslinjaa, jota on viety eteenpäin, ja sitä jatketaan tässäkin talousarviossa. Mutta 41 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten tähän aikaan ja 2,5 prosenttiyksikön talouskasvu tälle vuodelle, puolitoista prosenttia tulevalle ja sitä seuraavalle vuodelle: se näyttää nyt sitä, että talouskasvu on vahvemmalla pohjalla. Edellinen ennuste näytti vielä varovaista kasvua tälle vuodelle, no, alle 1 prosentin kasvua tuleville vuosille. Nyt me olemme vahvemmalla pohjalla, ja se antaa uskoa. Me olemme ikään kuin nyt siinä kiihdytysvaiheen vaiheessa, ja jos me pystymme pitämään tämän kasvun yllä, hallituksella on mahdollisuus saavuttaa työllisyystavoitteen ja tavoitteen myöskin velkaantumisen taittamisesta. Se vaatii nyt sitä, että saadaan tämä kestävä pohjalle. Siksi tässäkin lisätalousarviossa tehdään niihin kriittisiin paikkoihin niitä panostuksia.

Rakennemuutoksen, siellä Lounais-Suomessa olevan vahvan kasvun tukeminen: Sinne syntyy työpaikkoja, nyt pitää vain panostaa koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, investointeihin, jotta ne muuttuvat todella uusiksi työpaikoiksi ja vielä vahvemmiksi investoinneiksi.

Vielä haluan sanoa senkin tästä talouskasvusta, että se ei ole enää kapeasti rakentamisen tai kotimaisen kysynnän varassa, se on laaja-alaista tällä hetkellä. Laajasti investoidaan, vienti on alkanut vetämään. Tässä on nyt paljon hyvää. Tässä on hyvää, ja nyt meidän pitää jatkaa hyvää politiikan linjaa.

Arvoisa puhemies! Minä olen todella pahoillani, mutta joudun poistumaan. [Pia Viitanen: Toimintakyky!] — Tämä hallitus on erittäin toimintakykyinen, sitä ei tarvitse ollenkaan epäillä. Meillä on isoja rakenteellisia uudistuksia, sote kaikkein suurimpana. Se täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

tyy viedä maaliin, se viedään maaliin. Mutta mitä hallitukseen tulee, olemme erittäin päättäväisiä hallitusohjelman toteuttamisessa yhteistuumin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri joutuu lähtemään, josta syystä me jatkamme tuolla järjestyksellä, minkä äsken luin.

15.05 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kyllä se täsmälleen näin on. Meillä on talous vahvasti kasvussa, tukijalkoja on useita, ja tämä lisäbudjetti on hyvä kokonaisuus, tasapainoinen kokonaisuus, pois lukien tietenkin se, että täällä on tämä 14 miljoonan tieliikennehanke keskelle ei mitään. Tämä edustaja Heinosen ajama hanke on huono, ja menettelytavatkin ovat hieman kyseenalaisia. Näin yhdyn siihen, mitä edustaja Uotila on sanonut.

Sitten tässä lisäbudjetissa annetaan 5 miljoonaa Nivalan nikkelikaivoksen sulkemistoi-miin. Kaivoksen vakuus oli vain 2 miljoonaa, ja valiokunta kiinnittää minun mielestäni hienosti huomiota siihen, että nämä vakuudet täytyy nostaa oikealle optimaaliselle tasolle, jotta ei jouduta semmoiseen menettelytapaan, että tässä valtio joutuu 20 miljoonaa kaiva-maan omasta pussistaan.

Sitten vielä Oulun syväväylästä: Tämä on hyvä hanke. Kiitos tästä, kun tämä toteutui. Hankkeen hyöty—kustannus-suhde on 1,1, eli tämä maksaa itse itsensä takaisin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri ilmoitti, että hänellä onkin muutama minuutti lisää aikaa, josta syystä nyt pyydän niitä edustajia ilmoittautumaan, jotka haluavat osoittaa erityisesti hänelle ja erityisesti oppositiosta hänelle vastauspuheenvuoron.

15.06 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Te, ministeri Orpo, täällä tätä pilottirahaa valinnanvapaudelle perustelite ja sanoitte, että kyllä se sieltä tulee. Kun kuuntelee teidän ja pääministeri Sipilän puheenvuoroja viime päivien ajalta, väistämättä minun eteeni tulee kuva Mies ja alaston ase -elokuvasta, jossa Leslie Nielsen seisoo räjähtelevän ilotulitetehtaan edessä, josta lentelee raketteja ilmaan, ja sanoo, että hajaantukaa, täällä ei ole mitään nähtävää. [Naurua] Sote-uudistus saadaan kuulemma uuteen kuntoon päivissä tai ehkä muutamassa viikossa. Eikö nyt olisi rehellistä, valtiovarainministeri Orpo, vetää nämä pilottirahat pois tästä lisätalousarviosta ja myöntää, että ei tämä nyt ihan mene putkeen ja että muutama ilotulitusraketti taitaa räjähtää vielä ennen kuin tämä on valmista?

15.07 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Menen takaisin tähän lisäbudjettiin. Pidän tietenkin erittäin hyvänä sitä positiivisen rakennemuutoksen tukea, mikä tähän liittyy. Samalla kuitenkin perään sitä, että tämä jää ainoaksi aluepoliittiseksi toimeksi tässä lisäbudjetissa. Kysymyshän on siitä, että meillä on paljon alueita, joilla työttömyys on edelleen erittäin korkea ja kasvaa. Eilen, kun tästä asiasta keskusteltiin, sanoitte, että se hyvä, mikä Länsi-Suomessa on, valuu Itä-Suomeen. Tämä on erilaista aluepolitiikkaa kuin mihin ollaan totuttu aikaisemmin. On myös harjoitettu sellaista aluepolitiikkaa, että niitä alueita on kehitetty, joilla erityisen huonosti menee. Eikö esimerkiksi tätä 30

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

miljoonan pilottikokeilurahaa voitaisi nyt jakaa niin, että saataisiin alueiden omiin innovaatioihin vauhtia koko Suomessa?

15.08 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä taitaa kuulua enempi Häkkäsen piiriin, mutta ministeri Orpo kyllä osaa varmaan vastata. Meillä on sääntelyn purku yksi hallituksen ohjelmista, ja tilannehan on se, että meillä on velkavankeudessa paljon yrittäjiä. Niillä on valtavaa pääomaa tiedossa, taidossa ja myös ahkeruudessa. Kysyisin nyt muun muassa tästä: Jos oikeustuomioistuimien määrittelee velkoja, niin sehän voi periaatteessa tällä hetkellä tehdä sen vaikka hatusta. Toteutuuko omaisuuden suoja maksuvelvoitetuomioissa? Onko tuomioistuimilla siihen edellytykset, ja ovatko tuomareiden kertomat virheelliset tuomiot ylimpien poliittisten johtajien [Puhemies koputtaa] arvojen mukaisia? Kuuluuko se, miten se sanotaan, oikeuskulttuuriin? Tämä on vielä jäänyt pimentoon.

15.09 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tähän lisätalousarvioon liittyen haluan vauhdittaa kyllä hallitusta siinä, että toteutetaan näitä talouskehitykseen liittyviä ratkaisuja, ovat ne sitten pienempiä tai suurempia. Esimerkiksi tämä 10 miljoonan euron panostus työttömyysturvan aktiivimallin käyttöönottoon on sellainen, jota kannattaa viedä eteenpäin. Nämä kaikki vauhdittavat meidän talouskehitystämme ja antavat sille pohjaa. Samalla lailla panostukset, jos puhutaan metsäteollisuudesta ja biotaloudesta, ovat kyllä sellaisia, jotka erityisesti Itä-Suomea nostavat erittäin merkittävästi ja ihan laajastikin, koko Suomea, ja tätä tulee jatkaa.

Herra puhemies! Sitä vastoin mielestäni kovin huonosti sopii tähän ajan henkeen se, että kotikaupunkiini Kuopioon kohdistuu aikamoinen hyökkäys kolmeltakin suunnalta: Fimean pääpaikka halutaan takaisin Helsinkiin, samalla lailla halutaan Kriisinhallintakeskus pois Kuopiosta Pelastusopiston yhteydestä, ja Varastokirjastokin pitäisi siirtää Helsingin yliopiston yhteyteen. Ihan voi kysyä, onko tämä sitten [Puhemies koputtaa] sensuuntainen kehitysmalli, joka on tämän hetken trendi.

15.11 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin meillä tuolla työ- ja elinkeinoministeriön tilastoissa on nähtävissä pientä paranemista, josta ministeri puhui. Mutta ikävä kyllä samaan aikaan tiedämme, että Tilastokeskuksen kyselyihin perustuva todellisuus on edelleenkin toinen, eli työttömien määrä Tilastokeskuksen tutkimuksessa on ennallaan vuoden takaiseen nähden. Siinä ilmeisesti suuri selittävä tekijä on se, että todellisuudessa on ihmisiä, jotka ovat piilotyöttömiä eivätkä välttämättä ilmoittaudu työvoimatoimistoon, ja se osaltaan näyttää tämän työllisyystilanteen hivenen parempana kuin mitä se todellisuudessa on.

On siis järisyttävää, että tämän kansainvälisen talouden vauhdin meille antamissa olosuhteissa meillä työllisyyskin on edelleen hiuksenhienossa tilassa sen suhteen, paraneeko vai eikö parane. Siis onhan se, että Tilastokeskus näyttää, että työttömiä on yhtä paljon kuin vuosi sitten, viime toukokuun tilanteessa, järisyttävä homma. Samaan aikaan sitten vielä mielenkiintoisempi tilanne on se, että velanotto ei ole taittumassa lähellekään sillä tavalla kuin [Puhemies koputtaa] hallitus puhuu tai ennen vaaleja puhui.

15.12 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarvioesitys on osoitus siitä, että hallitus urakoi taukoamatta työlinjalla. Valtiovarainvaliokunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

jäsenenä voin todeta ministeri Orpolle, joka sen hyvin tietää, että hallituksen talous- ja työllisyystavoitteita ei ole vielä saavutettu eivätkä ne ole saavutettavissakaan, jos ei hallitus paranna tahtiaan, ja hyvä on, että näin on tarkoitus tehdä. [Välihuutoja vasemmalta] Budjettiriihessä tarvitaan lisää päätöksiä.

Lisätalousarvion hyvä, ehkä paras, kohta, yksi parhaimmista, ovat nämä 30 miljoonan pilottirahat. Parhaillaan on jo meneillään palvelusetelikokeiluita. Asiantuntijat ovat hyvin vahvasti todenneet, että sosiaali- ja terveydenhuoltoa pitää kehittää kokeilujen kautta. Niiden pitää olla osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa senkin jälkeen, kun hallituksen sote- ja maakuntalaki on hyväksytty. [Kari Uotila: Joo, jos ja kun!] Valiokunta pitää tätä pilotointia erittäin tärkeänä. Saadaan lisätietoa erilaisten palvelumallien toimivuudesta, [Krista Kiuru: Sen jälkeen pilotteja ei enää kokeilla!] mikä vahvistaa hallitusohjelman tavoitteita mutta mikä on myöskin ict-järjestelmän kehittämistä. Haluan sanoa, että valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että hakukriteereiden pitää olla piloteissa [Puhemies koputtaa] sellaiset, että suuretkin maakunnat pääsevät mukaan, ja toivon, että tähän tulee muutos. Uusi-maa on valmis pilotteihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä ennen kuin ministeri käyttää ennen lähtöään lyhyen puheenvuoron, olen merkinnyt puheenvuorot edustajille Andersson, Östman, Yanar, Juhantalo, ja sitten jatketaan vielä debattia jonkun matkaa.

15.13 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri alueellisten kokeilujen kautta pitäisi edetä sote-uudistuksessa, sitähän kaikki asiantuntijat ovat hallitukselle suosittaneet. Sitä hallitus ei tee, vaan sote-uudistus aiotaan toteuttaa kertaheitolla, mutta sen sijaan varataan tässä lisätalousarviossa 30 miljoonaa sellaisen lainsäädännön kokeilemiseksi, jota ei vielä ole olemassa ja jonka perustuslaillisuudesta eduskunnalla ei ole vielä tietoa. Kyllä se kertoo kaiken tämän hallituksen sote-uudistuksen valmistelun tilasta ja vaiheesta.

Haluan vielä kysyä ministeri Orpolta liittyen Lounais-Suomen positiiviseen rakennemuutokseen ja osaamistarpeeseen. Kuten hyvin tiedätte, tämä diplomi-insinööriosajamishajon on pysyvä Lounais-Suomessa, ja haluaisin kuulla ministeri Orpon näkemyksen: onko tämä tekniikan alan yhteistyöyliopisto, johon nyt on päädytty, teidän mielestänne tyydyttävä ratkaisu siihen pysyvään osaamistarpeeseen, mitä Lounais-Suomessa on? [Olavi Ala-Nissilä: No nyt tuli hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Sarkomaa, teillä vastauspuheenvuoro edustaja Anderssonin puheenvuoron alkuosaan.

15.14 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuoltoa pitää kehittää pilottien kautta. Sitä aloitettiin kehittämään jo tämän hallituskauden alussa. Kehittämistyötä jatketaan senkin jälkeen kun sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö on valmis. Ei ole niin, edustaja Andersson, että sen jälkeen kun puhemiehen nuija kopauttaa pöytään, sote-järjestelmä on valmis, vaan se on jatkuvaa kehittämistä, ja siksi myöskin valinnanvapaus on osa tätä kokonaisuutta, että se pitää järjestelmän kehittämisen vauhdissa senkin jälkeen kun lainsäädäntö on valmis.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Ja ihmettelen kyllä, mikä on opposition kanta: tuetteko te näitä pilotteja vai ette? Ensin te vaaditte niitä, sitten kun ne tulevat, te vastustatte. [Välihuutoja] Teillä ei ole linjaa, se on taas kerran osoitettu. Onneksi hallituksella on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tähän nimenomaiseen kysymykseen, edustaja Andersson, teillä vastauspuheenvuoro.

15.15 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onko edustaja Sarkomaan mielestä siis tarkoituksenmukaista järjestää pilotteja sillä tavalla kuin hallitus nyt tekee, että osoitetaan 30 miljoonaa sellaisten toimintojen kokeilemiseksi, joista ei vielä ole lainsäädäntöä olemassa, ja että valtiovarainvaliokunta joutuu ottamaan kantaa siihen, voidaananko rahaa osoittaa sellaiseen pilotointiin, jonka perustuslaillisuudesta ei edes vielä ole tietoa?

Mitä tulee opposition sote-linjaukseen ja -kantaan, se on varsin johdonmukainen ja selkeä ollut koko ajan. Koko eduskunta toivoo, että Suomeen saadaan sote-uudistus aikaiseksi, mutta halutaan sellainen, jonka valmisteluun kaikki puolueet voivat sitoutua ja osallistua ja jossa toteutetaan ne alkuperäiset tavoitteet, mitä sote-uudistukselle asetettiin. Vasta sen jälkeen voimme [Puhemies koputtaa] pohtia, onko syytä lisätä olemassa olevia valinnanvapauden mahdollisuuksia, ja silloin sitä kannattaisi tehdä asteittain kokeilemalla ensin alueellisesti eikä niin kuin hallitus nyt tekee.

15.16 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kävimme eilen keskustelua talouden isosta kuvasta. Kehotimme silloin julkisen talouden suunnitelmassa hallitusta kiirehtimään perhevapaaudistuksen sekä yritystukikarsinnan eteenpäinviemistä. Toivottavasti nämä toteutuvat elokuussa.

Kuten tässä on mainittu, lisäbudjettiin sisältyy minustakin outhoja kohtia. En itsekään kuullut ministeriltä tai keneltäkään hallituspuolueen edustajalta, kuinka esimerkiksi tämä Kymi Ring olisi kansallisesti merkittävä hanke. Kyllähän tämä 3,5 miljoonaa plus 14 miljoonaa kuulostaa isolta summalta, ja olisi aidosti tärkeä tietää, millä perusteella tämä on määritelty kansallisesti tärkeäksi hankkeeksi.

15.17 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pietarsaaren seudulla on monta menestyvää yritystä, joidenka työllisyystilanne on hyvä. Silti seudun yritykset joutuvat katsomaan sivusta, kun hallitus investoi muualle, muun muassa tämän 14 miljoonaa plus 3,5 miljoonaa tähän moottoriurheiluhankkeeseen. Eräs tärkeä investointihanke Pietarsaaren seudulla olisi Kuusisaaren teollisuusalueen liikennejärjestelyt. Tällä teollisuusalueella työskentelee liki tuhat työntekijää. Ruuhka-aikoina tulee pitkiä jonoja, kun työvuorot purkautuvat tielle, ja tämä risteys on kuuluisa useista peltikolareista ja läheltä piti -tilanteista. Yritykset ovat odottaneet yli kymmenen vuotta, yli kymmenen vuotta, että valtio investoisi uuteen, turvallisempaan tieliittymään. Tämän hankkeen kokonaiskustannukset olisivat vain 2,5 miljoonaa [Puhemies koputtaa] euroa. Miksei tähän löytynyt rahaa, jos kerran tähän Kymi Ring -hankkeeseen löytyi yli 17 miljoonaa euroa?

15.18 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Rossi mainitsi tämän työttömyysturvan aktiivimallin, joka tulee voimaan myös vuodenvaihteessa, mutta sen toteutushan alkaa jo lokakuussa. [Eero Heinäluoma: Rinteen malli!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Tiedämme, että siihen kohdistuu vuodenvaihteen jälkeen varmasti hyvin paljon purinaa ja nurinaa, että ei ole ilmoitettu, ei ole neuvottu. Nimittäin vaikka parhaansa varmasti hallitus tekee tuessa ja neuvonnassa, niin tämä yksi osa siinä on vaaraa tuottava: mikäli työtön ei ole 65 työttömyyspäiväetuuden aikana tehnyt viikkoa töitä tai osallistunut viideksi päiväksi työllisyyspalveluihin, hän menettää yhden korvauspäivän kuukaudessa eli 4,65 prosenttia työttömyysturvasta. Esitykseen kuuluu myös omavastuuajan lyhentäminen seitsemästä päivästä viiteen.

Haluan korostaa tätä: tukea ja neuvontaa on annettava etukäteen riittävästi, koska tiedetään varautua siihen, että vuodenvaihteen jälkeen yllättävän moni tulee sanomaan, että emme ole tietäneet tästä yhtään mitään, miksi meitä ei ole neuvottu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministeri Orpo, pari minuuttia.

15.19 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Kiitos, arvoisa puhemies! Tästä työllisyyslanteesta vielä. On totta, niin kuin edustaja Heinäluoma sanoi: työvoiman määrä on kasvanut, mikä hidastaa tietysti tilastojen kaunistumista. Mutta pari sellaista tunnusmerkkiä: Uusien pitkäaikaistyöttömyysjaksojen alkamisessa ja sitten vastaavasti niitten päättymisessä on tapahtumassa merkittävä käänne, eli niitä nyt tällä hetkellä päättyy paljon enemmän kuin syntyy. Se on tilastollisesti aina merkittävän käänteen merkki. Minä uskon, että tässä tullaan näkemään — ja uskon, että tämä kehitys nyt jatkuu — paljon parempia kehityslukuja. Mitä velkaantumiseen tulee, muistutan, että lisätalousarvio tehtiin vielä vanhan ennusteen ja siihen perustuvien verotuloarvioiden pohjalta, ja jos nyt katsottaisiin VM:n uusimman kansantalouselämyksen ennusteen mukaan, niin verotulot uskallettaisiin varmaan arvioida ylemmäs. Mutta kun me teemme sen aina sen hetken tiedon varassa emmekä hevosmiesten tietotoimiston varassa, niin siksi tämä on näin. Mutta on lupa odottaa, että loppuvuodesta verotulokertymäkin näyttää paremmalta. Toivotaan näin.

Sitten muutamia asioita lyhyesti.

Tämä diplomi-insinöörikoulutus: Minä olen sanonut, että en ole tyytyväinen ennen kuin näen, että niitä diplomi-insinöörejä sieltä valmistuu. Nyt tälle yliopistoyhteistyötoimintamallille on asetettu takaraja. Se järjestelmä on saatava toimimaan, tai tähän omaan tiedekuntaan pitää palata. Minusta tämä on aivan ehdotonta, koska minulle on sinänsä sama, mistä tuutista niitä diplomi-insinöörejä sinne telakan ja autoteollisuuden tarpeisiin tulee, kunhan niitä sinne saadaan. Se on lähtökohta.

Aluepolitiikkaan: Siis kyllähän hallituksella on valtava määrä aluepolitiikan keinoja koko ajan käytössä, esimerkiksi kärkihankkeitten myötä satojen miljoonien panostukset biotalouteen tai vaikkapa perusväylänpitoon, [Riitta Myller: Missä se näkyy?] mikä on aivan oleellista. Meillä on rakennerahastot, meillä on maaseudun, maatalouden tuet. Ne ovat kaikki aluepolitiikkaa ja aivan merkittävä osa. Ja kun sanoin eilen, että jos meillä on läntisessä Suomessa vahvaa kasvua, niin se valuu: ehkä valua-verbi on outo, mutta se tarkoittaa sitä, että kun jossain se kehitys lähtee liikkeelle, niitä yrityksiä niissä ketjuissa on. Nytkin Itä-Suomessa, Lapissa on yrityksiä, jotka pääsevät kiinni siihen hyvään, vahvaan kasvuun. Siksi meidän pitää tukea sitä. [Puhemies koputtaa] Kyllä näitä investointeja syntyy nyt eri puolille Suomea. Siksi uskon, että hyvä, kilpailukykyä nostava ja osaamiseen panostava politiikka tukee koko Suomen kehitystä. Kyllä se siellä teilläkin vielä lähtee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä debattivaiheessa vielä vastauspuheenvuorot seuraaville edustajille: Kiuru, Pakkanen, Suutari, Kankaanniemi, Talvitie, Hoskonen, Harakka. Nähdäkseni kaikki, jotka ovat tässä debattivaiheessa pyytäneet, ovat vähintäänkin yhden kerran vastauspuheenvuoron saaneet, osa edustajista useamman liittyen siihen tilanteeseen, jossa ovat puheenvuoroa pyytäneet.

15.22 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kiinnittää kahteen asiaan huomiota:

Ensinnäkin jäivät mietittävään nuo ministerin sanat siitä, että tämä aluepolitiikka voisi valua alueelta toiselle. Se on mielenkiintoinen ajatus. Erityisesti tässä Lounais-Suomen positiivisessa rakennemuutoksessa on jo huomattu valiokunnan työskentelyssä, että edes Lounais-Suomen sisällä tämä Lounais-Suomen aluepolitiikka ei valunut Satakunnan rajan toiselle puolelle. Eli siltä osin en oikein jaksa uskoa tähän aluepolitiikan valumiseen alueelta toiselle, kun se ei valunut edes Lounais-Suomen sisällä niin, että se olisi kohdentunut oikein.

Toisaalta kiinnitin huomiota tähän Sari Sarkomaan esittämään näkökulmaan, jossa kannustitte ehdottomasti hallitusta kokeilemaan asioita ennen kuin tämä sote-lainsäädäntö on valmiina ja ennen kuin valinnanvapaus on eduskunnassa hyväksytty. Siihen liittyy se ongelma, että nyt kokeillaan jotain sellaista, joka ei mahdollisesti mene ollenkaan läpi eduskunnassa, ja silloin kysymys on se, [Puhemies koputtaa] onko tämä oikeudenmukaista rahojen käyttöä.

15.24 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty kovaa keskustelua siitä, onko Kymi Ring perusteltu hanke ja onko se valtiolle ja yhteiskunnalle tärkeä. Haluan korostaa sitä, että Kymi Ringhän ei ole pelkästään moottoriratahanke, vaan sinne tulee ajokoulutuskeskus, missä Puolustusvoimat kouluttaa raskaan liikenteen kuljettajia, ja liikenneturvallisuuden testausympäristö ajoneuvoteollisuudelle. Nämä kaikki asiat tulevat tähän Kymi Ring -hankkeen ympärille.

Sitten täällä on kritisoitu myös tätä 14 miljoonan rahaa vt 12:lle. Sehän ei mene sinne moottoriratahankkeeseen, vaan se menee valtatie 12:lle liikennejärjestelyihin, missä rakennetaan eritasoliittymä liitti—Kouvola-välin yhteyteen, keskikaiteellinen ohitustie, mikä tulee siihen, uusi rinnakkaistie, mikä parantaa kevyen liikenteen turvallisuutta. Nämä kaikki ovat tärkeitä liikennehankkeita, ja valtatie 12 on eräs runkoväylä koko Suomessa.

15.25 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän hallituksen johdonmukaista talouspolitiikkaa. Tästä kun on odotettavissa parempaa tulosta, niin se sijoitetaan sitten järkeviin investointeihin ja kasvua edistävään osaamiseen sekä, jos mahdollista, myös velkaantumisen hillintään. Tässä tuloarvion ennustetaan kasvavan noin puolella miljardilla, ja myös pitempiä aikaisia näkymä on rohkaisevampi kuin aikaisemmin. Sen vuoksi on hyvä satsata tulevaisuuteen.

Erityisesti kiitän hallitusta Oulun sataman syventämiseen osoitetusta määrärahasta. Se tarkoittaa meidän pohjoisen alueiden työllisyydelle ja yrittämiselle todella paljon aina Kainuuseen saakka, nimittäin meillä on paljon laivaan lastattavaa.

15.26 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keski-Suomi mainitaan nyt tässä mietinnössä, kiitos siitä. Saimme siis tekniikan alan tarpeisiin huomio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

ta valiokunnassa, ja se on todella tärkeää, koska Keski-Suomessa on vahva talouskasvu ja tarve teknisen alan koulutetusta työvoimasta on huutava.

Mitä tulee sitten tähän pilottihankkeeseen, tähän valinnanvapauden pilotointihankkeeseen, niin johtamassani jaostossa sitä käsiteltiin ja käsittely oli melkoinen sekasotku, kun todettiin, että on perustuslain vastaista menetellä niin kuin hallitus ensin esitti. Saimme kuitenkin korjattua tämän kohdan, mutta sekin tulos, mikä sitten tänne mietintöön kirjattiin, osoittaa, että hanke on melko lailla järjetön. Ei ole mitään mieltä vanhojen pykälien mukaan järjestää 30 miljoonan pilottihanketta, koska rakennetaan uutta eikä eletä vanhan mukaan. Tämä määräraha olisi pitänyt vetää pois ja käyttää järkevämmiin.

15.27 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi elää viennistä, ja erityisesti ict-alan ja korkean teknologian alan yritykset ovat juurikin sitä vientipuolta. Tässä salissa nyt Lounais-Suomen osalta tulee tämmöinen tietynlainen positiivisen rakennemuutoksen paketti, joka mahdollistaa insinöörikoulutusta, mutta niin kuin tässä salissa äsken kuultiin, monella muullakin alueella on insinööriosaaajista pulaa, jopa Oulun seudulla. Meillä on noin 18 500 henkilöä korkean teknologian ja ict-alan yrityksissä ja tulevan reilun 10 vuoden aikana 7 000 ict-alan osaaajaa eläköityy. Ict-ala tavallaan tulee vasta siihen eläköitymisvaiheeseen tulevan 10 vuoden aikana, ja vaikka meillä koulutetaan, niin vain noin puolet, 3 200 osaaajaa, valmistuu sinä aikana kouluista. Eli ict-alalle ja insinööripuolelle tarvitaan niitä koulutuspaikkoja alueesta huolimatta.

Kiitokset vielä tästä Oulun syväväylästä.

15.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun olen kuunnellut tätä keskustelua ja oppositiolta tulleita kommentteja siitä, miten surkeasti asiat ovat, niin hieman olen kyllä ihmetellyt. Tässä on kahdeksan vuotta rämmitty laman suossa, ja nyt, kun ollaan pääsemässä ulos ja ensimmäiset positiiviset talouskehityksen merkit ovat tulleet, niin valitus jatkuu kahta kauheampana. Ei voi kuin ihmetellä, missä ovat opposition aloitteet. Onko sitten jotain tehty todella väärin, kun päästiin kasvuun?

Pitää muistaa kuitenkin se perustotuus, että kun talouslama iskee maahan, niin kuin Suomeen on iskenyt todella rankasti, niin me olemme siinä tilanteessa joutuneet tekemään sellaisia liikkeitä, jotka ovat olleet erittäin epämiellyttäviä. Olen tavannut tällä viikolla monta yrittäjää, joilla on investointihankkeita vireillä, ihan aidosti isoja investointeja tulossa, jotka toisivat Suomeen uutta työtä, valtiolle verotuloja, ja ennen kaikkea se pienentäisi valtion budjetista sitä valtavaa erää työttömyysmenoja. Tätäkin viranomaiset vastustavat erilaisten lupaprosessien kautta. Olisi hyvä, että saataisiin [Puhemies koputtaa] byrokratian purkuun vauhtia. Se olisi todella arvokas asia.

15.29 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt tosiaan jaetaan jo rahaa tarkoituksiin, joihin ei ole vielä olemassa lainsäädäntöä, [Sari Sarkomaa: Ei pidä paikkaansa!] niin yhtä hyvin voisi silloin edellyttää sitä, että hallitus olisi jo huomionut sen, että Euroopan unionin neuvosto käsittelee parhaillaan alvidirektiivin muutosehdotusta, joka sallisi alhaisemman verokannan sähköiselle julkaisulle. Tämä on se toive, jota kotimaiset julkaisijat ovat jo pitkään toivoneet, joka mainitaan hallitusohjelmassakin ja johon nyt sosiaalidemokraatit hallitusta erityisesti hoputtavat. Hallituksen tulee välittömästi valmistella sähköisten julkaisujen arvonlisäveron alentaminen paperisten julkaisujen tasolle. Samalla on huolehdittava, että varataan rahoja huomattavasti merkittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

vämmällä tasolla kuin mitä nyt on tässä lisäbudjetissa varattu myöskin sähköisen median uutistuotantoon sen mukaisesti, että yhden miljoonan lisärahoitus ei tunnu nyt lainkaan riittävältä siihen, että huolehdittaisiin kansallisesta viisautuspääomasta, kansallisesta osaamisesta, kansallisesta tiedosta ja myöskin suomen kielen asemasta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja debatin viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Sarkomaa.

15.30 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pilottirahoista voisi todeta, että hallitus parhaillaan pilotoi jo palveluseteleitä. Meillä on palvelusetelikokeilut, jotka perustuvat hallituksen kärkihankkeisiin, nykyiseen lainsäädäntöön. Nämä ovat selkeää jatkumoa, hallitusohjelman mukaista toimintaa, jossa kokeillen haetaan uusia toimintatapoja, uusia palvelumalleja. Näiden pilottirahojen myöntökriteerien pitää perustua nykyiseen lainsäädäntöön.

On totta, arvoisa puhemies, että muutimme perusteita, joilla tämä määräraha myönnetään, sen takia, kun sote-lainsäädäntö ei vielä ole voimassa. Tämä oli enemmänkin tekninen muutos, joka oli välttämätöntä tehdä. Mutta ihmettelen teidän, opposition, asennetta. Teillä on jalka jarrulla sote-uudistukselle, teillä on jalka jarrulla erilaisille kokeiluille. On kaikkien suomalaisten etu, etenkin niiden työttömien ja eläkeläisten, jotka odottavat siellä terveyskeskusjonoissa, että luodaan uusia malleja, jolloin samalla rahalla saadaan enemmän ja paremmat palvelut kaikkeen. [Puhemies koputtaa] Olen erittäin iloinen, että pilottirahaa on tässä, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: En keskustelun tässä vaiheessa myönnä lisää vastauspuheenvuoroja todeten esimerkiksi, että seuraavat neljä varsinaista puheenvuoroa ovat kaikki oppositioryhmien puheenvuoroja. — Edustaja Gustafsson, varsinainen puheenvuoro.

15.32 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! En nyt malta olla lyhyesti sanomatta tähän valinnanvapauspilottiasiaan, että kyllä minä tässä tilanteessa koen, että tämä 30 miljoonaa euroa on lähes hukkaan heitettyä rahaa. Rahat tulisi voida käyttää viisaammin esimerkiksi kasvupolitiikkaan ja osaamispolitiikkaan. Tämä osaamispolitiikan nostaminen tässä yhteydessä on vähän tällainen aasinsilta.

Tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä nostetaan esille eri alueiden kasvunäkymiä, kuvataan Lounais-Suomen ja Keski-Suomen tilannetta. Mietintöön on päässyt myöskin kolmella rivillä Tampere 3 -hanke, joka on poikkeuksellisen mittava rakenteellinen uudistus, jonka tavoitteena on yhdistää Tampereen teknillinen yliopisto, Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu yhdeksi yliopistokonserniksi. Koin tämän esilleoton valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tietysti positiivisena, mutta täytyy sanoa, että aika kevyesti ja vähällä huomiolla tämä oli kyllä nostettu esille verrattuna eräisiin muihin alueisiin ja rinnasteisiin asioihin.

Sen vuoksi haluan, arvoisa puhemies, todeta, että tämä Tampere 3 -hanke on Tampereen ja koko Pirkanmaan seudun kannalta äärimmäisen merkittävä. Sehän koskee Suomen valmistavan teollisuuden keskusta. Meillä on hyvin vahvaa high tech -valmistusta muun muassa biomateriaaleissa sekä laser- ja puolijohdeteknologiassa. Pirkanmaan teollisuuden liikevaihto oli vuonna 2014 kymmenen miljardia euroa, ja se työllisti 42 500 hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

kilöä. Eli Tampereen seutu on erittäin merkittävä teollisuuden tuotekehityskeskittymä, ja Tampereen kaupunkiseudun strategiat korostavat uudistumista, osaamisen merkitystä sekä innovaatioyhteistyötä. Vielä korostan sitä, että Pirkanmaan osuushan Suomen väestöstä on 10 prosenttia ja alueen väestön ennustetaan kasvavan lähivuosikymmeninä. Niinpä tällä Tampereen T3-hankkeella, alueen korkeakoulujen yhteistyöllä, tulee olemaan aivan keskeinen rooli seudun elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kannalta.

Meillä on jo nyt poikkeuksellisen vahva tämä koulutusinfrastruktuuri, mutta haluan, että eduskunta antaa myöskin talouden ja resurssien osalta voimakkaan huomion tälle ilmeisen ainutlaatuiselle konsernihankkeelle, jota tässä nyt vähän esittelen ja jonka kuvaa syvennän. Siitä olemme tietysti Tampereella ja Pirkanmaalla nyt tyytyväisiä, että hallitus on antanut esityksen niin yliopistolain kun ammattikorkeakoululainkin muuttamisesta, joilla nimenomaan sitten vauhditetaan ja turvataan tämä kahden yliopiston ja yhden ammattikorkeakoulun yhteistyö.

Lopuksi sanon sen, että oli nyt tietysti hyvä asia, että tähän oli viitattu tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä, mutta se olisi voitu tehdä siinä laajemminkin ja kiinnittää myöskin huomiota näihin taloudellisiin resursseihin, joihin ei nyt sitten oikeastaan uhrattu sanaakaan.

15.37 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Täällä on etsitty niitä, joita voi kiittää Turun seudun talouden suuresta menestyksestä. Me poliitikot otamme tietenkin mielellämme kunnian itsellemme, mutta kyllä tässä on ehkä syytä muistaa myöskin yrittäjää, liiketoiminnan varsinaista harjoittajaa. Ja mielestäni Jan Meyer lausui sellaiset viisauden sanat, jotka tulisi kaivertaa kultakirjaimin seuraavan hallituksen työllisyyspoliittiseen ohjelmaan. Lainaus menee näin: "Koska emme voi olla halvimpia, meidän on oltava parhaimpia."

Suomen talouskasvu perustuu korkeaan osaamiseen, korkeaan jalostusasteeseen sekä koulutettuun työvoimaan. Panostukset koulutuksen turvaamiseen ja kehittämiseen ovat äärimmäisen tärkeitä niin aluetalouden kuin kansantaloudenkin näkökulmasta, ja näin ammatillista koulutusta pitää kehittää yhteistyössä alueen elinkeinoelämän kanssa kasvupilotihankkeiden kautta. Siksi olemme pitäneet kovasti esillä tätä ammattikouluverkostoa, sen kattavuutta ja sitä, että kaikkialla Suomessa on mahdollisuus saada ammatillista koulutusta, koska se ratkaisee ihan yksittäisen paikkakunnan elinvoiman. Se ratkaisee sen, voivatko nuoret jäädä sinne kotipaikkakunnalle vai onko heidän lähdettävä pois, ja vielä mikä on näin karkeistaen sanottava, se ratkaisee myöskin tilanteen niin päin, että tytöt herkästi lähtevät hakemaan kotipaikkakunnan ulkopuolelta itselleen jatkokoulutusta ja pojat jäävät herkemmin kotiin. Syrjäytymiskehityksen estämiseksi ammattikoulutus on äärimmäisen tärkeää. Siksi olemme huolissamme tästä ammatillisen koulutuksen resurssien vähentämisestä sekä kansantaloudellisesti että aluetaloudellisen tasa-arvon vuoksi.

Tässä keskisuomalaiset kansanedustajat ovat kiittäneet hallitusta siitä, että Keski-Suomeen tarpeet on mainittu [Toimi Kankaanniemi: Äänekoskelainen voi yhtyä!] tässä lisätalousarviossa. — Näin äänekoskelaisena tietysti voin yhtyä kiitoksiin, mutta kyllä täytyy sanoa, että sen maininnan lisäksi ihan riihikuiva rahallinen muistaminen olisi vielä tärkeämpää, [Toimi Kankaanniemi: Ensi vuonna!] ja ottaen huomioon sen, että Lounais-Suomen positiivista kehitystä tässä halutaan kannustaa, niin kyllä täytyy ottaa huomioon muun Suomen edellytysten ja kykyjen parantaminen — sen sijaan, että muu Suomi joutuisi jäämään vain odottamaan, milloinkahan sieltä muualta Suomesta mahtaisi valua jotakin hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

vää meille. Se ei vain riitä. Eli ne toimet koko Suomen tasapainoisen aluekehityksen parantamiseksi tästäkin lisätalousarviosta, samoin julkisen talouden suunnitelmasta, puuttuvat, ja se on totta kai aika ihmeellistä, kun ottaa huomioon, että keskustalla on tällainen ikään kuin tasapainoisen aluepoliittisen kehityksen puolustajan maine.

Haluan vielä lausua pari sanaa omistajuudesta — en kyllä ehkä ihan ensimmäistä kertaa, mutta sitäkin painokkaammin. Omistajastrategia on tärkeä osa niin yksityistä kuin julkista liiketoimintaa. Uskon, että pääministeri tuntee hyvin yksityisen yrityksen menestyksen kannalta välttämättömän suunnittelun, jossa omistajien arvot, tavoitteet ja tahto ohjaavat yrityksen toimintaa. Osaava omistaja on yritykselle suuri siunaus. On sitäkin ihmeellisempää, että valtion omistajastrategia on jätetty hunningolle. Mitä valtio tahtoo, mihin se pyrkii, mitkä sen arvot ovat? Emme vielä tiedä, mitä kehittämistä tähän valtion kehittämisyyhtiöön liittyy. Tällä hetkellä se näyttää pelkältä myyntikonttorilta.

Ennen kaikkea Nesteen enemmistöstä luopumisella on tarkoitus rahoittaa vain niin sanottuja kärkihankkeita, joiden joukossa ei välttämättä ole kovin montaa järkihanketta. Jos ajattelee yksittäistä sijoittajaa, niin toimisiko hän niin, että hän myy salkustaan äärimmäisen tuottavan sijoituksen ja rahoittaisi niillä erittäin epävarmoja, ellei varmasti tappiollisia, hankkeita? Ainoa peruste laiminlyödä valtion omistajastrategia osana laajempaa elinkeinostrategiaa on ideologinen. Valtio voi nimittäin olla parhaimmillaan erinomainen, hyvä, pitkämielinen omistaja. OP Osaketutkimuksen päällikkö totesi, että noin kymmenen vuoden takainen siunauksellinen päätös, jolla Neste siirtyi biopolttoaineisiin, oli todennäköisesti valtion pitkämielisen omistajaohjauksen ansiota. Se ei vaatinut välitöntä tuottoa, vaan nyt saamme nauttia niistä hedelmistä: yhtiön arvo on tuona aikana kolminkertaistunut, ja tuo 16 prosenttia, josta nyt ollaan luopumassa, arvoisa puhemies, on nyt arvoltaan peräti puolitoista miljardia euroa. [Puhemies koputtaa] Se tuottaa joka vuosi 70 miljoonan osingon valtion kassaan, ja nyt jos koskaan [Puhemies koputtaa] on syytä käyttää tätä klisettä: älkää tappako lypsävää lehmää.

15.43 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minun on pakko aloittaa tämä puheenvuoro vielä palaamalla siihen yleiseen tilanteeseen, sillä en tiedä miten sen näitisti sanoisin, mutta on todettava, että valtiovarainministerin äskenen vakuuttelu siitä, että kaikki on hyvin ja toimintakyky huipussaan, ei anna kauhean vakuuttavaa tai uskottavaa kuvaa. Varmasti monikin kansalainen, kun tänä päivänä otsikoita katselee, uutisia lukee ja muuta, ihmettelee, että mitä ihmettä siellä on meneillään, kun hallitus riitelee, sotessa kompuroidaan ja spekuloidaan julkisuudessa, että onko kohta kolmas hallituskriisi meneillään, tarvitseeko pääministeri pian taas sen suihkukoneen tai jonkun lentovälineen, millä hän eroa menee sitten sieltä presidentiltä pyytelemään. Ei tämä nyt näytä muuta kuin kaoottiselta tilanteelta tällä hetkellä, arvoisat hallituspuolueiden jäsenet, kaiken kaikkiaan.

Se, mikä tässä on huolestuttavaa, on tämä tilanne, jossa samaan aikaan valtiovarainvaliokunta omassa mietinnössään toteaa, että esitetyt työllisyystoimet voivat jäädä varsin vaatimattomiksi, ja tässä ja nyt me tarvitsimme niitä, koska on käymässä niin, että hallitus ei pääse omiin tavoitteisiinsa työllisyyden eikä velkaantumisen hillinnän suhteen. Tämä on tosiasia tämänkin lisätalousarvion jälkeen valitettavasti. Siksi kannan isoa huolta tästä, että on tällaista kompurointia tässä ajassa, kun pitäisi pystyä toimintakykyisenä tekemään päätöksiä.

Kuten täällä aiemmin debatisissa tuli ilmi, jos tässä taloustilanteessa, kun talous on maailman kasvun ansiosta kohenemassa, samaan aikaan työttömien määrä on kutakuinkin en-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

nallaan, niin se ei todellakaan anna hyvää kuvaa tämän hetken tilanteesta. Valitettavasti taitaa olla niin, että kun vapusta ollaan jo juhannuksen jälkeiseen aikaan edetty, niin tässä suhteessa tilannekuva on entistä synkempi, ja on hyvä, että se täällä on ääneen todettu.

Mutta, puhemies, sanon muutaman sanan näistä lisätalousarvion kirjauksista:

Täällä on puhuttu paljon näistä eri aluepanostuksista, ja minä olen siitä tyytyväinen, että koko valiokunta mainitsee mietinnössään nyt sen, että myös muilla alueilla kuin Lounais-Suomessa on näitä tietynlaisen positiivisen rakennemuutoksen aiheuttamia tarpeita ja myös muita tarpeita eri alueilla, ja on hyvä, että sosiaalidemokraatit omassa vaihtoehdossaan panostaisivat kaikille alueille.

On hyvä ja erinomaisen tärkeää, että valiokunta mainitsee muun muassa tämän Tampere 3 -hankkeen, joka on aivan ainutkertainen hanke, ja olemme siitä asiantuntijalauseen pyytäneet ja tiedämme, että syksyllä sinne kohdistuu merkittäviä lisäresursointitarpeita, ja edellytän ja toivon, että nämä otetaan huomioon tässä ainutkertaisessa, koko maankin kannalta hyvin merkittävässä hankkeessa, Tampere kolmosessa, ja toivon, että palataan siihen asiaan heti syksyn saavuttua.

Puhemies! Haluan myös nostaa esiin tämän viestinnän kokonaisuuden, koska tässä esitetään mielestäni hyvin ja tarpeellisesti määrärahaa kaupallisen uutistoiminnan tukemiseen. Tosin sosiaalidemokraatit omassa vaihtoehdossaan muistuttavat, että tämän määrärahan tulisi olla sen suuruinen, mitä työryhmä esitteli, 8 miljoonaa. Tässä hallituksen esityksessähän yhteensä siihen on miljoona, ja muualta sitten mahdollisesti käytettäväksi toinen miljoona tulee, eli määräraha on sinänsä riittämätön. Mutta on hyvin tärkeää, että voimme tukea moniarvoisesti laadukasta mediaa, uutistarjontaa, kaikkea sitä. Siksi on myös hyvin tärkeää, että Ylen osalta saatiin jälleen kerran vakiintumista auttava ratkaisu sen suhteen, että kun tähän Yle-veron rakenteeseen puututtiin, niin samassa yhteydessä turvattiin myös Ylen rahoitus vuodelle 2019, jonka osalta se oli vielä auki, ja nyt se sitten saatiin sovittua. — Aivan, edustaja Salolainen, yhdyin teidän päännökytyksiinne. On iloinen, tärkeä ja hyvä asia, että näin toimittiin Ylen osalta. — Mielestäni on tärkeää, että nyt voidaan tukea kaupallisen median uutistoimintaa. Sitten myös se tärkeä huomio tästä sosiaalidemokraattien vastalauseesta löytyy, että jotta koko viestinnän kenttä pärjää tässä myllertävässä maailmassa, nyt olisi aika kiinnittää huomiota muun muassa tähän digialviin, koska nyt sen saavuttaminen on helpompaa kuin aiemmin, ja toivoisin, että tähän tartutaan mahdollisimman pian. Sosiaalidemokraatit esittävät, että myös digialvi toteutetaan kaiken kaikkiaan tässä yhteydessä, ja meillä on siitä myös lausumaehdotukset omassa mietinnössämme.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla. Tarvitsemme ripeitä toimia työllisyyden kasvun edistämiseksi, velkaantumiskehityksen taittamiseksi, ja näissä asioissa hallitus ei ole pääsemässä tavoitteisiinsa, ja se on äärimmäisen huolestuttava asia.

15.48 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Joitakin yksityiskohtia tänään käsittelyssä olevasta lisätalousarviosta.

Ensinnäkin on hyvä todeta alkuun, että hallitus on hyvin luottavaisilla mielillä sen suhteen, että talouskasvu hoitaa tämän hallituksen edessä olevat ongelmat. Olin hyvin yllättynyt valtiovarainministerin linjauksesta, jonka lähtökohtana oli se, että kunhan tässä odotetaan, niin lastuna laineilla lopulta saavutaan satamaan, ja sitten suotuisat maailmantalouden tuulet ovat puhaltaneet tämän hallituksen laivan lopulta satamaan. Tuntuu aika erikoiselta, että ei niinkään väliä suunnasta tai hallituksen itse asettamista tavoitteista, mutta suuri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

on usko siihen, että talouskasvu tulisi olemaan sillä tasolla, että tosiasiasa näin kävisi. Siltä osin haluamme omalta osaltamme SDP:n näkökulmasta todeta, että tällainen sinisilmäisyys tulee olemaan aika vaarallista, erityisesti kun katsotaan tulevan vuoden ennusteita. Toisaalta on hyvä todeta, että suhdannetilanne on kohentunut ja se antaa positiivista signaalia mutta myöskin jonkin verran myötätuulta tämän hallituksen talouspoliittisiin tavoitteisiin.

Kuitenkin on hyvä todeta, että talouden kasvu ja työllisyyden vähittäinen kohentuminen eivät kohdistu eri alueille tasaisesti. Nimenomaan on huomioitava, että vaarana on se, että eri alueiden väliset erot uhkaavat pahentua entisestään. Nyt en puhu enää pelkästään työllisyyspolitiikasta, vaan haluan todeta, että alueen omien vahvuuksien tukeminen voisi olla hyvä keinovalikoimassa oleva uusi väline, jota hallituksen pitäisi laajemminkin ottaa mukaan tuleviin talouskasvun toimenpidekokonaisuuksiin, joita toivottavasti vielä on luvassa.

Haluan korostaa tässä sitä, että meillä on viime vuosilta hyviä esimerkkejä siitä, miten aluetalouksien tukeminen ja alueellisen tasa-arvon edistäminen erityisesti kasvun ja työllisyyden toimiin investoimalla on tuonut uutta nousua. Tästä hyviä esimerkkejä ovat esimerkiksi ne asumisen, liikenteen ja maankäytön yhteensovittamiseen tehdyt toimet viime hallituskauden lopulla, jotka ovat tuoneet merkittävää talouskasvua vuoden 2015 aikana, josta tosiasiallisesti pitkälti tuo talouskäännä myöskin aikaansaatiin. Toisaalta on hyvä korostaa, että pienemmässä mittakaavassa hyvä esimerkki tällaisesta aluetalouden tukemisesta on ollut Äänekosken tilanne, koska myös Äänekoskella viime hallituskaudella sijoitettiin aika vahvasti sen alueen aluetalouden vahvistamiseen, ja se myös kantaa koko Suomen mittakaavassa.

Nyt arvaattekin jo, että seuraavaksi haluan puhua teille Lounais-Suomen aluetalouden tukemisesta. Olen kiitollinen siitä, että hallitus on tunnustanut, että Lounais-Suomi tarvitsee positiivisen rakennemuutoksen pakettia hallitukselta samaan henkeen kuin viime kaudellakin toimittiin, ja nyt ollaan tilanteessa, jossa minusta tätä samaa mallia, jossa tunnustetaan positiivista aluetalouden kasvua eri puolilla Suomea, pitäisi muuallakin päästä kokeilemaan. Mutta mitä sitten tulee tähän Lounais-Suomen aluetalouden tukemiseen, niin olen hyvin hämmästynyt satakuntalaisena kansanedustajana tästä valtiovarainministerin käsityksestä, että aluetalouden tukeminen ja tällainen aluepolitiikan tukeminen voisi valua myös muihin maakuntiin. Olen odottanut, että Lounais-Suomen alueella tämä positiivinen rakennemuutos, jota hallitus nyt tukee, voisi valua myöskin Satakunnan rajojen sisäpuolelle, koska tätä valumisefektiä me olemme odottaneet. Kaksi eri selvitysmiestä on selvittänyt aluetalouden tukemista tällä alueella ja on tullut siihen päätökseen, nämä molemmat selvitysmiehet, että aluetaloutta pitäisi tukea myös Satakunnan puolella. Tähän kiinnittää myöskin sivistysjaosto huomiota tässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä. Siis myöskin Satakuntaan olisi pitänyt kohdistaa näitä toimia, ja minusta tämä on tärkeä viesti myös eduskunnalle.

Toinen erikoinen tilanne syntyi siitä, että sivistysjaoston käsittelyssä tuli yllätyksenä, että tämä hallituksen Lounais-Suomen aluetalouden paketti ei oikeastaan olekaan alueen toivomuksen mukainen. Se tuntuu aika oudolta, kun tätä on jo selvittänyt kaksi selvitysmiestä [Eduskunnasta: Yksi!] ja sitten alue kuitenkin totesi, että se olisi tarvinnut vain ja ainoastaan Lounais-Suomen rannikkokaupunkien vaatimuksesta diplomi-insinöörikoulutuksen aloittamisen tällä alueella. Kyllä minun täytyy kysyä nyt, uskotaanko [Puhemies ko-puttaa] eduskunnassa siihen, että tällaista koulutuksen kohtaanto-ongelmaa ei ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisa edustaja! Puolella minuutilla on suurin piirtein nyt ylittynyt teille varattu aika.

Minusta on, ja diplomi-insinöörikoulutus olisi pitänyt saada.

15.54 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Suomen talous on vihdoinkin lähtenyt kasvuralle kansainvälisen suhdannevaihtelun imussa. Vienti vetää, yksityinen kulutus kasvaa, ja tästä kehityksestä hallitus kyllä ansaitsee kiitoksen. Sen sijaan työllisyys ei kasva samassa suhteessa, ainakaan vielä. Talouskasvun vauhdittamiseksi on tärkeää rohkaista ihmisiä perustamaan uusia yrityksiä ja helpottaa itsensä ja muiden työllistämistä. Piristyvää taloustilannetta pitää pyrkiä nyt hyödyntämään, niin että saadaan luotua mahdollisimman paljon uusia työpaikkoja.

Hallitus on tällä vaalikaudella vähentänyt työllistämiseen suunnattuja määrärahoja. Vuonna 2016 määrärahavajetta jouduttiin korjaamaan lisäbudjetilla, mutta siitä huolimatta tälle vuodelle osoitetut määrärahat ovat alimitoitettuja. Hallituksen lisätalousarviossaan esittämä 10 miljoonan euron lisäys työttömyysturvan aktiivimallin käyttöön ottamiseksi ei ihan riitä. Lisämäärärahan tarve koskee erityisesti palkkatukea ja aloittaville yrittäjille myönnettäviä starttirahoja. Palkkatukeen ja starttirahoihin kohdennettu 25 miljoonan euron lisäpanostus mahdollistaisi julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden vielä aktiivisemmän roolin loppuvuonna. Siksi olemme jättäneet lisätalousarvioaloitteen, että eduskunta lisää 25 miljoonaa euroa julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisen selvityksen mukaan teknilliseen tutkimukseen sijoitetut määrärahat saadaan kolminkertaisesti takaisin, koska saadaan uusia patentteja, tuotteita ja innovaatioihin perustuvia kasvuyrityksiä ja työllisyyttä. Tällaista tutkimusrahoitusta välittää Innovaatorahoituskeskus Tekes. Hallituksen tekemä Tekesin myöntämisvaltuuksien leikkaus kohdistuu kielteisesti esimerkiksi teknologian tutkimus- ja kehittämis-keskus VTT Oy:n toimintaan, koska Tekes on suurin julkinen tutkimusten tilaaja. Jotta saataisiin uusia kasvuyrityksiä ja työllisyyttä, on tki-toimintaan lisättävä rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa lisätalousarviossaan hallitus lisää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen kohdennettuja määrärahoja 10 miljoonaa euroa. Lisäys johtuu rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumisesta. Mutta lisäyksen jälkeenkin tki-toiminnan tukemiseen on kohdennettu 50 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Lisäämällä tki-määrärahoja 10 miljoonalla mahdollistetaan uusien tutkimushankkeiden aloittaminen loppuvuonna. Tämän edellä olevan perusteella KD:n eduskuntaryhmä on myös jättänyt lisätalousarvioaloitteen, että eduskunta lisää 10 miljoonaa euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoittamiseen.

15.58 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puhemies! On paikallaan muutamain sanoin saatella tätä lisätalousarvio- tai talouskeskustelua, mitä myöskin eilen täällä käytiin. Itse en ulkomaanmatkan takia päässyt olemaan paikalla.

Minusta opposition asema vaatii myöskin kommentin. Edustaja Zyskowicz on oikeassa, että vappupuhe puheenjohtaja Rinteeltä ei onnistunut, mutta kyllähän tämä on paljon laajempi kysymys, joka näkyy myöskin Euroopassa. Miksi sosiaalidemokraattinen liike vaali vaalilta saa suuria tappioita Euroopassa? Miksi Suomessakaan ei kannatus nouse? Se johtuu siitä, että kun maailma muuttuu, toimintaympäristö muuttuu, konteksti muuttuu, pitäisi toimintamallin muuttua, löytää sellainen malli, jolla voidaan puolustaa hyvinvointiyhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

kuntaa. Se ei riitä, että pidetään vanhasta kiinni, sanotaan "ei" joka paikkaan, se ei kerta kaikkiaan riitä. Minusta täällä SDP:llä ei ole sellaista toimintamallia, sellaista ohjelmaa, joka olisi ihmisille uskottava, ja ihmiset tämän vaistoavat. Vihreiden suhteen minä olen menettänyt jo toivoni. Ennen vanhaan he kannattivat kestävästä kehitystä, ylisukupolvisuutta. Mitä me kuulemme täällä tänään: "Ei" joka paikkaan, yli varojen elämistä. Heidän lisätalousarviovaihtoehtonsa oli velkaannuttavin täällä eduskunnassa minusta.

Hallituksella on ensimmäistä kertaa Suomessa konsepti, on strateginen ohjelma, joka tähtää muutokseen ja siihen vaikuttamiseen. Suomessa on saatu aikaan — mikä on uskomaton saavutus — kilpailukyky sopimus, jota maailmallakin ihastellaan. On menossa rakenneuudistuksia, nyt on tärkeitä rakenneuudistuksia, nyt on tärkeää erityisesti työn vastaanottamiseen vaikuttaa ja sitä edistää.

Alueellinen kehitys toden totta vaatii muutaman kommentin. Tuore pormestari sanoo, että Helsinki on se Suomen veturi, mikäli minä tulkitsem vähän, ja että suuret kaupungit vetävät Suomea nousuun. Ensinnäkin, Helsinki on tärkeä kaupunki, mutta tämä on hallinto-kaupunki ensisijaisesti: täällä on yritysten hallinto, täällä on valtionhallinto, vientiyrityksiä on vähän. Vientiyritykset ovat pääasiassa tuolla rannikolla. Otan vaikka Uudenkaupungin tehtaan: Miksi Mercedes-Benz sijoittaa toimintaansa sinne? Miksi näissä seutukaupungeissa, miksi Pietarsaassa, Raumalla, miksi siellä yritystoiminta menestyy? Koska siellä on myös vahvuuksia. Siellä kustannustaso voi olla 20 prosenttia alempi kuin täällä, siellä on ihmisillä edullista asumista, siellä on turvallista ja edullista asumista, siellä on palvelut kunnossa, siellä on työmotivaatio korkealla. Ja tämä on vahvuus, joka mahdollistaa, että yritystoimintaa on eri puolilla Suomea. Pormestari Vapaavuori kauhisteli myös maakuntahallintoa, joka tähän liittyy, ja sanoi, että maakunta valloittaa Turun ja Tampereen. Halloo, meitäkin on 17 kansanedustajaa Varsinais-Suomesta, kaksi on Turun seutukunnan ulkopuolelta. Tällaista vaaraa ei ole, vaan päinvastoin maakunnan pitäisi olla nimenomaan seutukuntiin verkottuva vahva toimija yritystoiminnan edistämiseksi.

Lyhyesti vielä. Edustaja Krista Kiurun puhe oli ehkä sikäli väärin, että Lounais-Suomen positiivinen rakennemuutoshan on pilottihanke. Se on pilottihanke, jota nyt parhaillaan toinen selvityshenkilö Esko Aho selvittää ja antaa raporttinsa elokuussa. Silloin nimenomaan on tarkoitus sitä edistää, sitten käyttää sitä pilottina, kun Lapissa tarvitaan työvoimaa, Keski-Suomessa tulee ongelmia, työvoiman saatavuusongelmia ja niin edelleen, ja se pitää pilottina ymmärtää.

On totta, että osaaminen on erittäin tärkeä asia, ja miksi Varsinais-Suomessa puhutaan diplomi-insinöörikoulutuksesta: sen takia, että diplomi-insinööritkään eivät liiku enää, ja kun on kysymys huipputeknologiasta, on luotava platformi, josta syntyy huipputeknologiaa ja innovaatiosovelluksia. Niitä ei synny, ellei ole tämmöistä kriittistä massaa, ellei ole tällaista platformia, ellei ole tällaista alustaa, ja semmoinen pitäisi välttämättä luoda.

Kyllä tämä positiivinen rakennemuutos laajenee muualle. Alihankintaketjut pitenevät, ja sillä tavalla yritystoiminta laajenee, ja myöskin tässä suhteessa nämä liikenneinfrainvestoinnit ovat tärkeitä: Uudenkaupungin rata, ja siinä yhteydessä myöskin Ysitien osalta liikenneministeri tiedotteessa ilmoitti, että tuo mahdollinen [Puhemies koputtaa] leveäkaisatien suunnittelu uudistuu välillä Lieto—Aura, ja on muitakin tärkeitä hankkeita.

Suomi nousee, herra puhemies, ja tätä tietä meidän pitää jatkaa.

16.04 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Varsinais-Suomella menee nyt 2010-luvun jälkimmäisellä puoliskolla vahvasti, mutta kannattaa muistaa, että vielä äskettäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

aluetta rasitti elektroniikkateollisuuden murros ja Nokian vetäytyminen Salosta eikä niiden vaikutus ole vieläkään helpottunut kovin paljon. Nyt maakunnassa on käynnissä poikkeuksellisen vahva valmistavan teknologiateollisuuden nousu, jonka kärkinä ovat Turun telakalta ja Uudenkaupungin autotehtaalta toistuvasti kuuluvat hyvät uutiset. Positiivisen rakennemuutoksen haasteisiin pyritään vastaamaan lisäämällä teknillisten alojen koulutusta, edistämällä työvoiman liikkuvuutta ja varmistamalla asuntojen saatavuus liikkuvan työvoiman tarpeisiin. Selkein koulutukseen liittyvä haaste on teknillisen korkeakoulutuksen vähäisyys, mikä pitää ratkaista maakunnan kehityksen turvaamiseksi pitkällä aikavälillä.

On hyvä, että lisäbudjetissa on muistettu Varsinais-Suomea. Uudenkaupungin radan sähköistyshanke on tärkeä. Tässä vaiheessa se palvelee lähinnä tavaraliikennettä, ehkä eniten norjalaista Yaraa, mutta kuten valtiovarainvaliokunta toteaa, rataosuus on pyrittävä saamaan myös henkilöliikenteen käyttöön ja parantamaan näin joukkoliikennettä ja työvoiman saatavuutta.

Tärkeää olisi, että Varsinais-Suomessa voitaisiin aloittaa teknologiateollisuuden kipeästi kaipaama diplomi-insinöörikoulutus. Nyt teknillisen korkeakouluopetuksen kehittämiseen kylläkin ohjataan tässä lisäbudjetissa yhteensä 14 miljoonaa euroa, mikä sekin on tietysti hyvä alku, mutta tuota omaa, teknologiateollisuuden tarvitsemaa koulutusta ei ole vielä tulossa. [Puhemies koputtaa]

Budjetissa on hyvää myös se, että ammattikorkeakoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen ohjataan myös Lounais-Suomessa yhteensä 6 miljoonaa euroa.

16.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys vuoden 2017 lisätalousarvioksi äärimmäisen hyvin kuvaa tämän ajan ilmiöitä ja tätä tilannetta, missä Suomi on. Suomi on sen kasvu-uran alussa, mihin on kahdeksan vuotta tähdätty. Ja kun kuuntelee noita opposition puheenvuoroja, ei voi muuta kuin ihmetellä sitä valitusvirttä, mikä sieltä kuuluu. Olisiko pitänyt jatkaa sillä vanhalla linjalla, että olisimme menneet yhä syvemmälle ja toivoneet, että joillakin kummallisilla työllistämisrahoilla homma olisi hoidettu parempaan kuntoon? Niitä työllistämisrahojakin tarvitaan, mutta ilman aitoa talouskasvua ja Suomen vientiteollisuuden nousua tästä lamasuosta ei nousta.

Mutta nyt meille on annettu ja osoitettu tämän hallituksen toimesta se tie, mitä pitää kulkea. Sitä taustaa vasten, kun on kuunnellut muutamien oppositioedustajien puheenvuoroja, olen melkein pä järkyttynyt siitä linjasta, miten oppositiopuolueiden edustajat ovat puhuneet. Eihän Suomi nyt synkistelemällä ole enenkään pärjännyt, ja Suomi on noussut aina vaikeista tilanteista. Voi sanoa, että Suomi on ollut silloin vahvimmillaan, kun se on ollut heikoimmillaan. Urho Kekkonen aikanaan sanoi: "Onko meillä viisautta vaurastua?" Pamfletin kirjoittamisesta on yli puoli vuosisataa, mutta siinä kirjassa oli kyllä hyvin kuvattu sitä, että kun meillä vahvoina aikoina on mahdollisuuksia, ei välttämättä riitä rohkeutta käyttää niitä mahdollisuuksia hyväksi, ja nyt elämme sellaisessa ajassa, jolloin nämä mahdollisuudet pitää käyttää.

Todellakin, investoinnit ovat lähteneet liikkeelle, mikä näkyy tässä lisätalousarviossa. Hallituksen esityksessä näkyy hyvin varsinaisten tulojen arvio, jota korotetaan 482 miljoonalla eurolla. Tämä kuvaa sitä, että kasvu on alkamassa, mutta älköön kukaan kuvitelko, että tämä kyseinen kasvu säilyy, jos lähdemme tässä vaiheessa tekemään huonoja päätöksiä emmekä pidä linjaa. Jos emme linjaa pidä, se johtaa siihen, että kasvun eväät syödään heti ja joudumme taas yhä syvemmälle velan suohon. Jokainen järkevä kansanedustaja tietää tässä vaiheessa, että velanottomäärä ja toleranssi, minkä me voimme velkaa sietää, al-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

kaa olla ylärajoilla. Elikkä nyt ovat ne hetket, jolloin pitää velan kasvu taittaa ja pikkuhiljaa ruveta velkoja takaisin maksamaan. Se ei tapahdu millään muulla kuin sillä, että työttömyyttä pienennetään. Työttömyyden kulut, vuosittain noin 7 miljardia euroa kaikkine kustannuksineen, on aivan järkyttävä summa, ja siihen kun otetaan sitten muut työttömyydestä aiheutuvat lisäkustannukset, niin esimerkiksi pelkästään puolittamalla työttömyyden saamme miljardien säästöt valtion budjetissa. Se olisi äärimmäisen tärkeää sekä kuntatalouden että valtiontalouden kannalta. Tämän takia tässä keskustelussa kuullut puheenvuorot opposition puolelta ovat suorastaan suurta ihmetystä herättäviä. No, olkoot ne puheenvuorot mitä tahansa, niin hallituksen on jatkettava samalla linjalla.

Uusia investointeja on tuettava parhaan mahdollisen keinon mukaan. Sitten on annettava mahdollisuuksia eri maakunnille omissa vahvuuksissaan. Nyt on puhuttu varsin paljon Varsinais-Suomesta. Pitää muistaa myös esimerkiksi Lappi, Kainuu, Pohjois-Karjala, sieläkin on omat mahdollisuutensa, joita tulee tukea. Olen tällä viikolla tavannut monta yrittäjää, joilla on omia investointeja vireillä. Huomatkaa, että nämä yrittäjät ovat pistämässä omaa rahaa ison summan omaan yritykseensä, innovaatioihin, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen, luovat työtä, toimeentuloa omalle seutukunnalleen, ja ennen kaikkea hyvin moni niistä toimii vientiteollisuuden piirissä, elikkä tämä tuo Suomelle sitä paljon kaivatua ulkomaanvaluuttaa vientikaupassa. Tämän takia tällaisten yritysten tukeminen on äärimmäisen tärkeää.

Yksi yhteinen nimittäjä näissä yrittäjien kanssa käydyissä keskusteluissa on, ja se on se, että kaikki ovat olleet murheissaan siitä, että kun heidän investointejaan varten tietenkin tarvitaan rakentamista, niin kaikkia lupia jarrutetaan kaikin käytettävissä olevin keinoin. On ympäristölupaa, ihan käsittämättömiä veivauksia, sellaisia keinotekoisia jarrutuskeinoja: milloin ympäristöluvasta puuttuu joku lintuselvitys tai matoja ei ole takapihalla laskettavaksi riittävän oikeaa määrää, että on saanut luvan. Eihän tässä hommassa ole enää mitään järkeä, kun [Pertti Salolaisen välihuuto] kotimaisia raaka-aineita ei saisi käyttää ja viherpiiperot iskevät kimppuun, niin että ympäristölupia ei myönnetä, kun joku talitintin pesä on kuulemma jäänyt traktorin telan alle. Eihän tällä keinolla ikinä Suomi pääse tästä suosta ylös, kun kaikkea jarrutetaan. [Pertti Salolaisen välihuuto] Jos me keskitämme, arvoisa edustaja Salolainen, kaiken tänne Etelä-Suomeen, se johtaa tähän tilanteeseen, missä me nyt olemme: 2,3 miljardia euroa meillä menee rahaa vuosittain asumistukeen, ja kasvu kiihtyy. Kuinka paljon vielä pitää maksaa siitä, että ökyeläjillä [Puhemies koputtaa] on mahdollisuus tienata isoja rahoja vuokratuloja saamalla? Osa niistä tuloista menee vielä valitettavasti ulkomaille, eivät edes jää Suomen kansantaloutta rikastuttamaan.

16.11 Kari Kulmala uv: Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen piti äsken erittäin hyvän puheen, kiitos siitä hänelle.

Suomessa tehtiin 1990-luvulla laaja selvitys uusien vesiväylien rakentamisesta ja entisten kunnostamisesta. Silloin todettiin, että vesikuljetus on ympäristöystävällisin kuljetusmuoto. Se on ympäristörasitukseltaan jopa 15 kertaa edullisempi kuin maantiekuljetus.

Oulun meriväylähanke on elinkeinoelämän kuljetusten kannalta erittäin tärkeä. Onkin hyvä, että tämä on hallituksessa tiedostettu. Hankkeen kustannusarvio on 18,4 miljoonaa euroa, mutta mielestäni tämä on järkevä rahoittaa. Toivottavasti väylän rakentamiseen päästään pikimmiten. Väylän syvennyksellä ja uudella linjauksella saadaan lisättyä alusten kuljetuskapasiteettia ja alueen elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

On erinomainen asia, että myös Vuosaaren meriväylän syventäminen etenee ja hanke käynnistetään viimeistään ensi vuoden talousarviossa, kuten hallitus on lisäbudjettineuvottelujen yhteydessä linjannut. Sataman kautta kulkevien kuljetusten määrä kasvaa tuntuvasi Äänekosken tehtaan kuljetusten myötä, minkä lisäksi Vuosaaren satamaan suuntautuvien konttikuljetusten aluskoko kasvaa. Tämä edellyttää syvempää kulkusyvyyttä.

Arvoisa puhemies! Keski-Suomeen on rakenteilla aivan uusia suuria sellutehtaita, muun muassa Äänekoski, Varkaus ja Kuopio, jotka tarvitsevat edullista vesiväylää edullisempaan ja vähiten saastumista aiheuttavana kuljetusmuotona. Suunnitellut tehtaat ovat vesiväylien varrella. Mikäli yhdistettäisiin Päijänne ja Saimaa Päijänne- ja Mäntyharju-kanavilla, pystyttäisiin turvaamaan kuljetukset sisäjärviltä merelle saakka emmekä olisi vain Saimaan kanavan varassa. Tällöin matkailu ja erityisesti suunnitteilla olevat suuret sellutehtaat ja muut teollisuuslaitokset hyötyisivät. Myös raskaan liikenteen kuljetukset vähenisivät teillä, mikä lisäisi tieturvallisuutta ja vähentäisi maanteiden kulumista.

Saimaan kanavan vuokrasopimus uusittiin vuonna 2012, mutta samalla vuokra nousi nelinkertaiseksi aikaisempaan nähden. Perusmaksu on 1,22 miljoonaa euroa. Kanavaa on mahdollista käyttää läpi vuoden, mutta ongelmana kanavan käytössä on, että olemme täysin riippuvaisia Venäjästä ja sopimuksen pitävyydestä. Mikäli tehtäisiin päätös yhdistää Päijänne ja Saimaa Päijänne- ja Mäntyharju-kanavilla, saataisiin investoinneilla myös työllisyys nousuun pitkäksi aikaa ja teollisuuden kilpailukyky paranemaan muihin maihin nähden. Myös matkailu saisi piristysruiskeen, mikä voisi nostaa sisävesien paikkakunnat uuteen nousuun.

Arvoisa puhemies! Tein edellä mainitun kanavan rakentamisesta kirjallisen kysymyksen ministerille aika tarkalleen 2 vuotta sitten. Vastauksessaan ministeri arvioi, että vuonna 2000 tehdyn selvityksen mukaan Päijänteen Saimaaseen yhdistävän Mäntyharjun kanavan rakentaminen maksaisi noin 300 miljoonaa euroa. Hankkeen hyöty—kustannus-suhde arvioitiin silloin erittäin heikoksi. Vastauksessa todettiin myös, että sisävesiliikenteen kehittämismahdollisuudet voidaan turvata parhaiten panostamalla Saimaan kanavan ja Saimaan alueen sisävesiliikenteen toimintaedellytysten parantamiseen. Mutta tässähän on tietysti se, että miten toimimme silloin, jos Saimaan kanava ei jostain syystä ole enää suomalaisten käytössä.

16.15 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Tästä kuluvan vuoden lisätalousarvioesityksestä huomaa sen, että valtiontalouden käänne on tapahtunut, kun esimerkiksi verotuloarviota pystytään korottamaan melkein puolella miljardilla eurolla positiiviseen suuntaan. Myös arvonlisäverotuotto on parantunut, autoveroakin on jopa tullut hieman enemmän niin kuin perintö- ja lahjaverojakin. Merkittävää on hallituksen tavoitteiden kannalta myös se, että velkaantumistahti pikkuhiljaa hidastuu, ja tämän lisätalousarvion myötä velkaa otetaan itse asiassa 180 miljoonaa euroa vähemmän kuin oli aiottu. En kiistä, etteikö 5,4 miljardia lisävelkaa edelleenkin ole varsin paljon, mutta suunta velkaantumisen hidastumiseksi on oikea, joten hallitus kulkee kohti asettamiensa tavoitteita.

Ajattelin puheenvuorossani kiinnittyä paremmin kahteen kokonaisuuteen tämän suuren talouden käänteen kautta. Kyllähän ne ovat rohkaisevia lukuja, mitä valtiovarainministeriöstä viime viikolla saatiin, että kuluvan vuoden bruttokansantuote kasvaisi 2,4 prosenttia. On olemassa jopa korkeampia arvioita sille, Nordea esitti nyt jopa 3 prosentin kasvua. Työttömiä on 40 000 vähemmän mitä viime vuonna. Samaan aikaan työpaikkoja on enemmän auki, jopa pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt laskuun. Omassa kotimaakun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

nassani Lapissa on 1 400 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten samaan aikaan. Se ei ehkä kansallisessa mittapuussa tunnu suurelta luvulta, mutta näille jokaiselle ihmiselle se on henkilökohtaisesti valtavan iso asia.

Niinpä ajattelin puhua hieman infrastruktuurista ja siitä, miten merkittäviä valtion alulle panemat hankkeet ovat. Onnittelen tietenkin Vuosaarta ja Oulua siitä, että sinne sataman syväminen saatiin. Toivon kuitenkin, että jatkossa satamakysymyksiä valmisteltaisiin kokonaisuudessa. Jos miettii niitä pohjoisen liikenteen tavaravirtoja, niin Kemian ja Tornion satamien yhteenlasketut kuljetusmäärät jo tällä hetkellä ovat monta eteläisempää satamaa suurempia, ja kilpailuasetelma etenkin pohjoisessa on erittäin tiukka, kun mietitään, että Ruotsin puolella Luleässä tehdään erittäin isoa 15 metrin syväsatamaväylää, joten pohjoisen satamat tietenkin kilpailevat myös kansainvälisten satamien kanssa rinta rinnan.

Kun ajatellaan monia mahdollisia teollisuuden investointeja, biotalouden investointeja, sitä, että tältä pieneltä vientialueelta Kemi—Tornion lähtee 7 prosenttia Suomen nettoviennistä, niin olisi erittäin tärkeää, että seuraavassa vaiheessa myös tuo Kemian satama saisi syväämisen. Kun oletettavastikin Kaidin biopolttolaitoshanke etenee, joka tulee aivan siihen Ajoksen sataman kylkeen, niin tämä olisi erittäin perusteltua. Siihen suuntaan myös liikenneministeriössä on annettu lupauksia. Jähkä investointeja lähtee liikkeelle, niin sitten valtiovalta katsoo myös sen satamien tilanteen. Olisi erittäin tärkeää, että myös Kemian satama saataisiin syväyttyä. Se ei muuten vaatisi muita investointeja lisäksi, esimerkiksi ratapihaan tai raiteisiin.

Toisekseen lisätalousarviossa myönnetään Hituran kaivokselle 5 miljoonaa euroa ympäristövahinkojen jälkiseuraamuksiin, mikä on tietenkin aivan välttämätöntä, että kaivos saadaansa asiallisesti sitten suljettua vuosien kuluessa. Se tehdään kolmessa vaiheessa, se voi viedä jopa 15 vuotta. Tämä 5 miljoonaa ei tule valitettavasti riittämään, vaan jatkossa se vaatisi vielä 10—15 miljoonaa. Tässä suhteessa onkin mielestäni kestävämpi se, että Hituran kaivoksen vakuus on ainoastaan 1,99 miljoonaa, siis noin kaksi miljoonaa euroa. On erittäin tärkeää, että valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt tähän asiaan huomiota ja saanut lausuman tehtyä siitä, että hallituksen täytyy varmistaa kaivosten jälkihoito siten, että jo niiden toiminnan aikana voidaan turvata se, että vastuut eivät voi jäädä veronmaksajien kannettavaksi. Tämä on erittäin merkittävä asia. Toivon, että hallitus tämän pikaisella menettelyllä tulee tekemään ja tuo sen meille sitten myös eduskuntaan käsiteltäväksi.

Suomessa on 40 toimivaa kaivosta, ja moni niistä on toiminut aivan erinomaisesti. Varmasti kaivosteollisuudelle on jatkossakin tilaa Suomessa kuten muillekin elinkeinoille, mutta se täytyy tehdä kestävästi. Mielestäni tällä hetkellä nämä kaivosten ympäristövaikutukset eivät ole riittävällä tasolla, jos veronmaksajien varoja täytyy näinkin paljon niihin laittaa.

16.21 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa puhemies! Teknologiateollisuuden kasvua, kuten täällä on moneen kertaan todettu, hidastaa osaavan työvoiman puute. Työmarkkinoille ei valmistu tarpeeksi teknisen alan osaajia. Osaajien puute ylittääkin on yksi pahimmista esteistä myöskin sille, jos me haluamme päästä tällä kaudella työllisyystavoitteeseen, 72 prosenttiin. Tämä ei ole siis pieni asia, vaan tämä on todella iso asia.

Ilmettelen edustaja Harakan naureskelua, kun kiittelin sitä, että otettiin esille näitä positiivisen rakennemuutoksen alueita, muitakin kuin Lounais-Suomi, joka nyt on tietysti tunnetuin iso esimerkki ja pilotti, ja pidin hyvänä, että esimerkiksi Keski-Suomi on tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

nostettu esille. Keski-Suomi on vuosien vuosien jälkeen kaikilla mittareilla mitattuna nyt kovasti nokka nousussa, eikä siinä ole mitään naureskeltavaa.

Edustaja Harakkaa pitempään talossa olleena voin todeta myöskin sen, että lisätalousarviossa ei kaikkia asioita pystytä korjaamaan. Mutta meidän tulisi ryhtyä keskustelemaan tässä salissa ja myös valtiovarainvaliokunnassa laajemmin koko maan tilanteesta, kuten siivistys- ja tiedejaostossa edellytimme, keskustelemaan kaikista näistä maakunnista, niin positiivisen rakennemuutoksen kuin negatiivisen rakennemuutoksen alueista, ja katsomaan isossa kuvassa, mitä kannattaa tehdä. Minun mielestäni se ei ole naureskelun aihe, vaan minun mielestäni se on erittäin järkevä tapa tässä tilanteessa toimia.

Tietenkin mielellämme otamme Keski-Suomeenkin vastaan lisää rahaa, jos sitä vain on tulossa. Erityisesti tuo infra on vielä heikossa hapessa Keski-Suomessa: esimerkiksi Äänekosken tehtaan hyvä toiminta, joka ulottuu pitkälle muuallekin maahan, edellyttää parempia liikenneyhteyksiä, ja Kirri—Tikkakoski-hanketta on maailman sivu jo koitettu saada aikaiseksi, ja vieläkin se ei ole toteutunut. Toivon, että vihdoinkin saataisiin nyt tuokin asia kuntoon.

Ihan lyhyesti tässä vielä haluaisin mainita tästä Tampere 3 -hankkeesta ja resurssitarpeista: On pakko sanoa, että me emme vielä tiedä, miten tämä Tampere 3 -hanke onnistuu. Siinä on ollut aika paljon tässä alkuvaiheessa ongelmia, eli mielestäni pitäisi katsoa nyt rauhassa, miten win-win-tilanne siellä onnistuu ja miten nämä oppilaitokset ihan aidosti voidaan yhdistää niin, että saadaan parempaa ja tehokkaampaa, saadaan poistettua päällekkäisyyksiä ja niin edelleen. Eikö tällaisen hankkeen tavoite nimenomaan ole löytää uusia tapoja tuottaa tehokkaammin ja paremmin ja laadukkaammin opinpolkuja opiskelijoille ja poistaa niitä kuuluisia päällekkäisyyksiä ja syventää yhteistyötä? En olisi ensimmäisenä ajattelemassa, että tarvitsee saada valtavasti lisää resursseja. Minun mielestäni näillä toiminilla juuri niitä resursseja voisi löytyä, jos sitä aitoa yhteistyötä sitten jatkossa, kun saavat ongelmansa ratkaistua, sitten pystyisi paremmin tekemään. En tietenkään vastusta tätä hanketta, mutta mielestäni ei voi lähteä siitä, että ensin lykätään valtava määrä rahaa ja sitten toivotaan parasta, vaan ihan samalla tavalla kuin kaikissa piloteissa pitää katsoa ensin, että järjestelmä on kunnossa ja se toimii, ja sen jälkeen voidaan sitten miettiä sitä rahoitusta.

Vielä lopuksi: Olen tosi iloinen, että talouspoliittinen ministeriryhmä päätti myöntää vastinrahaa 24 miljoonaa euroa ammattikorkeakouluille ensimmäistä kertaa ammattikorkeakoulujen historiassa. Se on todellakin askel eteenpäin. Olen sitä mieltä, että ellei meillä käytetä hyväksi molempien korkeakoulusektoreiden osaamista ja käyttökelpoisuutta tässäkin tilanteessa, joka onneksi on nyt paranemaan päin vahvasti, niin me jätämme erittäin paljon olemassa olevia resursseja käyttämättä. Toivon, että ammattikorkeakoulut nähdään ihan yhtä tärkeinä omalla sektorillaan kuin yliopistosektori.

16.25 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty keskustelua vuoden 2017 lisätalousarviosta, ja kaikissa puheenvuoroissa on todettu, että talous kasvaa. Kuka on ollut enemmän tyytyväinen, kuka vähemmän, itse kuulun niihin, jotka ovat todella tyytyväisiä siihen tilanteeseen, että talous on saatu kasvu-uralle. Tästä seurannaisena on tietenkin, että myös työllisyys paranee. Se on meille kaikille suomalaisille hyväksi.

Täällä on kovasti nostettu eri alueiden tilanteita ja vertailtu niitä. Lounais-Suomi, Länsi-Suomi on tällä hetkellä hyvässä hapessa, niin kuin on monessa puheenvuorossa kerrottu. Keski-Suomella menee hyvin, mutta kyllä tuolla pohjoisessakin ainakin kevättalvella mat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

kailuyrittäjät olivat kovasti tyytyväisiä ja kasvulukemista hekin kertoivat. Itäsuomalaisena, kaakkoissuomalaisena kansanedustajana toivon, että tämä kasvun hedelmä tarttuisi myös meidän alueellemme entistä vahvemmin.

Täällä edustaja Kulmala käytti mielenkiintoisen puheenvuoron väyläverkoista ja nosti esille muutamat kanavahankkeet. Arvostan hänen näkemystään ja toivon, että näitä asioita tutkitaan pitkälle tulevaisuuteen tähtäävinä hankkeina, koska tottahan näin on, että kanavahankkeilla on kauaskantoiset vaikutukset. Ne ovat tehokkaita, taloudellisia ja ympäristöystävällisiä tapoja kuljettaa, mutta tällä hetkellä kannattavuusnäkökulmasta varsin haasteellisia. Ja toki siinä on myös tämä turvallisuusnäkökulma Saimaan kanavaan liittyen.

Satamien tilanne on tällä hetkellä Suomessa niin, että meillä on suuria satamia siellä Perämeren, Kemin, Oulun seudulla, Vuosaari täällä Helsingissä, mutta erityisesti haluan korostaa Kotka—Hamina-seudun satamaa. Siellä kasvuluvut ovat kuulemani mukaan nyt lähteneet nousuun, ja se hän on merkki siitä, että raskas teollisuus, lähinnä metsäteollisuus on päässyt myös tähän kilpailu- ja kasvu-uralle. Toivonkin, että kaikki väyläinvestoinnit tähtäävät siihen, että suomalaiset satamat tulevat hyvin ruokituiksi ja näin saamme sitä hyvinvointia ympäri Suomen.

Päivän keskustelussa on noussut moneen otteeseen tämä Kymi Ring -hanke ja valtatie 12:n investointi. Haluan vielä tuoda kaikille selväksi, että tämä Kymi Ring -hankehan on noin 10 vuoden takainen hanke, joka lähti silloin liikkeelle, ja ministeri Vehviläinen oli siinä jo aikanaan vahvasti vaikuttamassa liikenneministerinä. Tämä ratahanke, mikä sijoittuu fyysisesti Iitin kunnan alueelle, on tärkeä hanke koko Etelä- ja Kaakkois-Suomelle ja Kouvolan, Lahden seudulle erityisesti tulevaisuuden tapahtumien johdosta. Tälle rata-alueelle tulee erityisesti kuljettajakoulutusta, Puolustusvoimat kouluttaa raskaan liikenteen kuljettajia tulevaisuudessa, ja tähän samaan yhteyteen rakennetaan liikenneturvallisuus- ja testausrata. Tämä on hyvä lisä ajoneuvoteollisuudelle, mikä meillä nyt täällä Suomessa on Uudenkaupungin myötä edelleen hyvässä myötätulessa.

Sitten vielä tämä tiehanke, valtatie 12. 14 miljoonaa on hyvin perusteltu investointi ja rahoituskohde valtatie 12:lle ja Tillola—Keltti-alueelle. Siinä yhteydessä rakennetaan tielle eritasoliittymä, keskikaiteellinen ohituskäistatie ja uusi rinnakkäistie, ja nämä ovat kaikki liikenneturvallisuutta parantavia asioita, jotka ovat hyvin merkityksellisiä. Valtatie 12:han on pääväylä reitillä Pori—Tampere—Lahti—Kouvola — Kotkan satama, alueella, jonka varrelle sijoittuu merkittäväällä tavalla teollisuutta ja muuta liikennettä.

On syytä muistaa, että nämä molemmat hankkeet, niin Kymi Ring kuin vt 12:kin, ovat ehdollisia sille, että kokonaisrahoitus ja yksityisen rahoituksen osuus Kymi Ring -hankkeessa toteutuvat. Eli nämä ovat hyvin perusteltuja hankkeita myös siltä pohjalta, että tähän hankkeeseen lähtee mukaan valtava määrä yksityistä rahoitusta. — Kiitoksia.

16.31 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Mennään vähän yksityiskohtiin, mitä tässä on. On käyty keskustelua juuri tästä edellisen edustajan käyttämän puheenvuoron aiheesta: mihinkä rahoja suunnataan ja kuinka. Varmasti tieliikennehankkeitten osalta on todella tärkeää suunnata niitä oikeaan kohtaan, mutta onko se niin, että tällä hetkellä vientiteollisuuden osalta tietyt maakunnat ovat avainasemassa? Me olemme kuulleet tänään puheenvuoroja, joissa halutaan syventää satamia Vuosaarella, Kemissä. Ja kun meillä on olemassa olevia satamia, jotka jo nyt toimivat todellakin hyvin, niin kannattaa keskittää näissä kaikissa valtiontalouden rahoissa niihin, mitkä ovat kansallisen tulorahoituksen kannalta keskeisiä kohteita. Satakunta on se maakunta, johonka kannattaa nyt keskittää lii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

kenneinfraa. Se 14 miljoonaa kannattaa keskittää sinne, missä on enemmän vientipotentiaalin edistämisen mahdollisuuksia. Kun keskustellaan — kuinka se edustaja Heinonen sanoikaan — Kimi Ringistä taikka mistä hyvänsä, niin on hyvä, että alueellisista vaikutuksista ja turismista keskustellaan myös tässä kehikossa. Mutta se ei ole ollenkaan niin taloudellisesti kannattavaa kuin se, että me keskustelisimme, mikä on vientiteollisuuden valtti. Meidän pitää pystyä tässäkin keskustelussa keskittymään siihen, mikä on kansallisesti kaikkein tärkeintä. Ja siinä mielessä toivoisin, että keskustelu etenee siihen suuntaan, että Satakunta ja vientiteollisuus syväsatamineen ovat enemmän keskiössä kuin se, että rakennetaan uusia syväsatamia.

16.33 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Minä haluan nostaa kiitoksena hallitukselle täältä yhden asian, ja se on määräraha Oulun meriväylän syventämiseksi. Eli tällähen on tarkoitus lisätä alusten kuljetuskapasiteettia ja tuoda sitten elinkeinoelämälle kilpailukykyä, ja juuri viennin vauhdittamiseksi tämä asia on tärkeä. Pohjoisen Suomen teollisuus tarvitsee kaiken mahdollisen tuen, koska pitkät kuljetusmatkat rasittavat esimerkiksi juuri sahateollisuutta. Tämä Oulun meriväylähanke on erittäin hyvä hanke, ja juuri se on tasoite tähän kilpailutilanteeseen kansainvälisessä kilpailussa. Suurempien alusten myötä saadaan yksikköhinnat pienenemään esimerkiksi vaikka näiltä puutavaralasteilta.

Tässä yhteydessä minä haluan muistuttaa, että muutakin tukea tarvitaan. Esimerkiksi kuljetustuet, jotka nyt aina näyttävät olevan liipaisimella, pitää ehdottomasti säilyttää. Toivoisin niihin jopa huomattavaa korotusta. Nykyisen tasoilla kuljetustuilla me häviämme kilpailussa kyllä naapurille Ruotsille, eli ei ole millään tavalla eduksi, että me tässä pohjoisessa kilpailussa olemme kakkosena. Eli minä haluaisin terveisinä sitten tulevan budjetin suunnitteluun ja rakentamiseen nostaa esille tämän kuljetustuen.

16.35 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En halua mitenkään kiistää, etteikö juuri näin ole, että pitää tämän kaupan ja liikenteen takia tehdä tiettyjä investointeja, mutta pitää myös muistaa se, mikä on meriliikenteen merkitys ja kuinka sitä rahoitetaan. Meillä Satakunnassa yritykset maksavat sen, että pohjoisen satamat ovat auki. Me maksamme 1,72 pistettä siitä, että pohjoisen satamat ovat auki. Eikö olisi järkevämpää rakentaa hyvä, toimiva raideliikenne satamien ja teollisuuslaitosten välille, saatikka että ruvetaan syventämään tiettyjä satamia meriliikenteen kustannusten vuoksi, koska osa satakuntalaisesta teollisuudesta maksaa sen kaiken, mitä te nyt toivotte?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Näyttää olevan nyt vähän enemmän debatin tarvetta. Otetaan tästä yksi kierros.

16.36 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika erikoista kuultavaa hyvin arvostamaltani edustaja Myllykoskelta. Olen ajatellut, että hän ajattelee koko Suomea. Täytyy kyllä sanoa, että ei ole silloin niin kuin päässä kaikki asiat, jos sanotaan, että pohjoisessa ei tarvita syvempää merisatamaa. Meillä on asukasta kohti kaikkein eniten tonneja kuljetettavana ja meidän kuljetuskustannukset ovat todella korkeita. Kun tuli myös tämä rikkidirektiivi ja kaikki muu siihen päälle, niin on uskomatonta, että väitetään, että ei tarvita Suomessa sitä kapasiteettia, mikä meillä pohjoisessa tällä hetkellä kasvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

16.36 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten tässä kuultiin, niin kun näitä isoja investointeja suunnitellaan ja tehdään, niin kokonaisuuden eli koko Suomen edun täytyy olla se suurin ajuri ja mietittävä asia. Jos näitä mietitään yhden kaupungin tai yhden maakunnan näkökulmasta, niin se kokonaishyöty Suomelle ei ole paras mahdollinen.

Tässä yhteydessä on hyvä muistuttaa myös näistä ratahankkeista. Jos verrataan kustannuksia ja hyötyjä, niin yksi ja ilmeisesti kannattavin hanke on Helsinki—Tampere-välin nopeuttaminen, että se saadaan yhden tunnin aikatauluun. Se on myös asuntopoliittinen ratkaisu. Se on myös vientiin liittyvä ponnistus. Tämä yhteys palvelee Jyväskylän suuntaan, Seinäjoen suuntaan ja Vaasan suuntaan.

16.37 **Markku Pakkanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski nosti tärkeän asian keskusteluun, miten näitä maakuntien välillä olevia satamia ja väylähankkeita pitää kehittää. Juuri sillä perusteella tämä valtatie 12:n 14 miljoonaa on tärkeä hanke Kymenlaaksolle. Meillä on siellä Kotka—Hamina-seudun satama, joka on tällä hetkellä luvuiltaan Suomen suurin vientisatama. Tämä palvelee hyvin kaakkoissuomalaisista metsäteollisuutta ja Äänekoskea, Varkauden aluetta, meitä kymenlaaksoilaisia, Kuusankosken, Kouvolan seudun tehtaita ja myös Lahden seutua.

Mutta olen täysin samaa mieltä, että pohjoisen tavarantoiminnan pitää kulkea pohjoisten satamien kautta. Kemi—Oulu-alueen satamat pitää saada kuntoon, väylät sinne kuntoon, kun sitten taas myös Turun seudulla on tärkeitä metsäteollisuuden alueita. Myös oli hyvä tämä uutinen Uudestakaupungista — eihän se ole tarpeellista, että niitä autoja sieltä mihinkään muualle rahdataan kuin Uudenkaupungin satamaan.

Maakuntien välinen kilpailu on toki reilua, [Puhemies koputtaa] mutta ymmärrän kyllä, että pohjoinen tarvitsee omat... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Myllykoski ja Parviainen, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

16.39 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tahtonut sanoa niin, etteikö pohjoisesta pidä kulkea, koska kyllä kannattaa kannattavasti kuljettaa. Mutta totuus on se, että pitää myös nähdä se, että koko elinkeinoelämän puitteissa on mielestäni epäoikeudenmukaista, että joku maakunta, jolla on erinomaiset jääolosuhteet, kustantaa kaikkien muiden maakuntien satamien väylänpidon jääaikana, kaikki se. Liikenneministeriössä oli valmisteilla jo edellisellä hallituskaudella aihio, jossa katsottiin, kuinka tietyillä satamilla pitää olla kohtuullista liikenneväylästä. Toivon, että voimme käydä tästä keskustelua edustaja Suutarin kanssa. Mutta pidän nimenomaan tärkeänä, että vientiteollisuus toimii meidän satamiemme kautta.

16.40 **Ulla Parviainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokonaissuunnittelu on totta kai tärkeä. Pienellä maalla ei ole resursseja ihan mihin vain. Mutta tämä Oulun satama on juuri satama, joka palvelee erittäin laajaa aluetta itärajaa myöten sieltä Kainuusta korkealle Lappia kohti. Tämä jos mikä on hanke, joka kannattaa viedä eteenpäin. Näin on hallitus myöskin sen huomannut. Korostan sitä, että tässä Oulu kaupunkina kovasti osallistuu tämän sataman laittamiseen, että se ei ole yksinomaan valtion varassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt menemme puhujalistaan, ja sitten jatketaan.

16.40 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Lisätalousarviosta sen verran, että on hyvä, että Lounais-Suomen alue saa nyt tämän niin sanotun positiivisen rakennemuutosrahoituksen. Opetus- ja kulttuuriministeriö sen on esittänyt, että vahvistetaan myöskin tekniikan korkeakoulutusta sekä tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, ja siihen jo pelkästään varataan se 2 miljoonaa euroa.

Kuten tänään salissa jo aikaisemmin keskusteltiin, niin ict-alan osaajista on erityisesti tietenkin Lounais-Suomessa pulaa, mutta niin on myöskin Keski-Suomessa ja myöskin Pohjois-Pohjanmaalla. Meillä Oulun seudulla äkillisen rakennemuutoksen toimien myötä, kun noin vuosina 2011—2012 tuhansia ict-alan työpaikkoja, melkein 5 000 työpaikkaa, hävisi, on myöskin uusia työpaikkoja syntynyt. Yli 400 ict-alan yritystä ja yhteensä yli 650 korkean teknologian yritystä on uudestaan kaupungissa, ja nämä yhdessä työllistävät 18 500 osaajaa, jotka ovat erityisesti ict-alalla ja korkean teknologian alalla.

Miten sitten on työttömyys tällä puolella Pohjois-Pohjanmaalla? Meillä on työttömiä työnhakijoita 25 000 ely-keskuksessa, ja näistä vain 9 alle 30-vuotiaista on nimenomaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijoita. Eli 25 000 työttömästä vain 9 on sillä alalla. Ja kun huomaan, että salissa on myöskin edustajakollega ja aikaisemmin ministerinä toiminut Ihalainen, niin näistä äkillisen rakennemuutoksen toimista on tosiaan huomattava määrä — kiitos silloiselle ministerille — tavallaan saatu työpaikkoja Oulun alue uudelleen syntymään. Mutta tämä tarkoittaa myös sitä, että ict-alan osaajista on nyt jo pula ja heistä tulee olemaan tulevaisuudessa pula, sillä 7 000 ict-alan osaajaa tulee eläköitymään reilun kymmenen vuoden aikana, ja vaikka meidän kaikki koulutuspaikat lasketaan, niin vain noin 3 200 valmistuu samassa ajassa, eliikkä noin puolet tarvitaan lisää. Näin ollen onkin tärkeätä, että Oulun yliopisto on esittänyt, että tälle asialle on myöskin tämän vuoden aikana tehtävä jotain.

Sitten lisätalousarvion liikenneinvestointeihin, jotka itse asiassa äskenkin debatisia puhututtivat: Oulun meriväylä. Eli Oulun sataman kautta kulkevan sahatavaran viennin kasvu on ollut viime vuosina poikkeuksetta plus 20 prosenttia, eliikkä se puoli on kasvanut, ja suuret sahatavarayritykset ovat kertoneet säästävänsä per yritys per vuosi noin 400 000 euroa kuljetuskustannuksissa, kun tämä syväväylä tulee tulevaisuudessa, jo ensi vuoden jälkeen, mahdollistamaan sen, että laivojen koko lähes kaksinkertaistuu. Ruoppauskustannuksista, jotka ovat kuitenkin olleet oleellisia — joka toinen vuosi, joka neljäs vuosi — pystytään luopumaan, koska tämä syväväyläys, mikä tehdään, tulee sinne luonnonväylälle, eliikkä sitten myöskin näistä ruoppauskustannuksista tulee tulevaisuudessa säästöä. Ja niin kuin äsken myöskin edustaja Parviainen toi esiin, niin Oulun satama ja Oulun kaupunki osallistuvat tähän lähes 6 miljoonalla eurolla, ja näin ollen valtion osuus jää alle puoleen koko hankkeen osuudesta.

Ihan samaa mieltä olen siitä, että on tärkeää, niin kuin valtiovarainvaliokuntakin piti tärkeänä, että myös Vuosaaren meriväylän syventäminen etenee.

16.45 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Tähän viimeiseen debattiin lisäksi vielä, että Oulun sataman rahoituksesta vastaavat lähes kahdella kolmasosalla paikalliset ja valtion osuus siitä vajaan 50 miljoonan investoinnista on vain se 15 miljoonaa. Ja jos ajatellaan näitä ratojen korjauksia: meillä on joskus Savon radan investointisuunnitelmia tehty, ja jos sieltä vedettäisiin Kainuuseen kunnolliset radat — niin kuin tällä hetkellä muualla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

täällä etelässä on — se tarkoittaisi satojen miljoonien, jopa miljardin, investointia. Eli tässä ei puhuta ihan samoista rahoista. Tuo Kainuun ja Oulun alue sekä Lapin alue on nimenomaan sillä tavalla rakennettu, että ne radat menevät sinne Ouluun ja Raaseen ja sitä kautta pitää viedä ne tavarat. Ei tätä voida ajatella sillä tavalla, että pannaan niihin ratoihin lisää, kun niihin on justiinsa laitettu. Tietysti jos täällä on tahtoa laittaa ratoihin lisää, me vielä kyllä voisimme sitä laittaa, koska tosiasia on, että siellä pohjoisessa on kuljetettavaa.

Ja sitten, Suomella tällä hetkellä on just positiivista väreilyä ilmassa. Meillä on näköpiirissä paljon parempaa. Tämän viimeisen vuosikymmenen kestäneen taloudellisen alamäen ja saamattomuuden aika näyttää olevan väistymässä. Ihmisillä, siis kuluttajilla ja varsinkin yrittäjillä ja yrityksillä, on jälleen uskoa tulevaisuuteen. Tämä positiivinen näkemys on seurausta viennin hienoisesta kasvusta ja edelleen paranevista vientinäkymistä. Tosin olemme vasta ohittamassa vuoden 2007 viennin, mutta työllisyys on ollut myös nopeassa kasvussa. Se on kasvanut viimeisen vuoden aikana yli 40 000:lla. Tämä on osoitus siitä, että yrityksillä oli henkilöstössä kapasiteettia enemmän kuin olisi ollut tarvetta, koska yritettiin uskoa ja uskottiin sen verran tulevaisuuteen, ettei laitettu pois kaikkea työvoimaa, mikä olisi pitänyt vähentää yrityksistä pois. Nyt kuitenkin on tarvetta sitä lisätä.

Positiivisessa kehityksessä on oma osuutensa ollut myös tällä hallituksen päämäärätietoisella ponnistelulla Suomen kilpailukyvyyn eteen. Onhan se selvää, että jos ei Suomea olisi saatu nostettua suhteessa muihin, ajatellaan nyt vaikka Ruotsia tai Saksaa tai muita niitä maita, joitten kanssa me kilpailemme siitä, kuka ostaa meidän tuotteitamme ja palvelujamme... Kilpailukyky on olennainen asia. Me olemme saaneet sen sillä tavalla kohdalleen, että yrityksillä on uskoa, että me tulemme tulevaisuudessa olemaan kilpailukykyinen. Me emme vielä tällä hetkellä sitä ihan kokonaan ole, olemme ehkä vähän kalliimpia, mutta me teemme vähän edullisemmin nämä tuotteet ja palvelut.

Yrityskentän usko näkyi silloin hallituskauden alussa. Siihen uskottiin, että hallitus tulee tekemään nopeasti ne uudistukset, mitkä hallitusohjelmassa on. Mutta sitten noin vuoden verran siinä oli sellaista tasaantumisvaihetta ja alamäkeä. Se vahvempi usko on tullut just nimenomaan tänä keväänä, kun on näkynyt myös kuluttajilla sitä uskoa. Kuluttajien luottamus on myös tällä hetkellä korkealla tasolla, ja palveluyritysten työvoiman lisääminen on osoitus siitä, että kuluttajat luottavat tulevaisuuteen ja ajattelevat, että voi myös alkaa hivenen enemmän kuluttaa kuin aikaisemmin.

Arvoisa puhemies! Valtion talousarvion kasvu lähes puolella miljardilla ja myönteisten näkymien ulottuminen pidemmälle tulevaisuuteen mahdollistavat jälleen kasvuun satsauksen. Kaikkein tärkeintä tietenkin on investoida osaamisen kasvuun. Investoinnit tutkimukseen ja innovaatioihin kantavat pidemmälle. Ammattikorkeakoulutuksen vahvistaminen ja insinööri- ja diplomi-insinöörikoulutuksen nopea kohdistaminen tarpeen mukaan on mielestäni erinomaista. Oulun sataman väylään investointi sen syventämiseksi 12,5 metriin mahdollistaa edullisempia rahtikuljetuksia Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin alueille. Hallitus on ymmärtänyt, että pohjoisen kuljetustarpeen kasvuun vastaaminen on onneksi koko Suomelle. [Puhemies koputtaa] Vientitonneja asukasta kohden on pohjoisessa paljon enemmän kuin täällä etelässä. Kiitänkin hallitusta tämän ymmärtämisestä. — Kiitoksia.

16.51 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Eilen me kävimme täällä keskustelua talouden isosta kuvasta. Me vihreät silloin kehotimme julkisen talouden suunnitelmassa hallitusta kiirehtimään muun muassa perhevapaaudistuksen eteenpäinviemistä sekä kiirehti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

mään yritystukikarsintaa. Toivomme, että elokuun budjettiriihessä nämä asiat otetaan huomioon.

Tähän lisäbudjettiin sisältyy muutama outo määräraha. En vielä ole kuullut ministeriltä, jolta kysyin, tai hallituksen edustajilta, jotka istuvat täällä, kuinka tämä Kymi Ring olisi kansallisesti merkittävä hanke. 3,5 miljoonaa plus 14 miljoonaa on iso summa, ja olisi aidosti tärkeää tietää, millä perusteella tämä on määritelty kansallisesti merkittäväksi hankkeeksi. Tähän en ole saanut vielä vastausta. Jos hallituspuolueiden edustajat haluavat vastata, niin olkaa hyvä.

Seuraavana asiana tämä valinnanvapauden pilotointi ja siihen osoitettu 30 miljoonaa euroa: Sekin on ongelmallinen menoerä. On kyseenalaista, että kymmeniä miljoonia euroja annetaan hankkeelle, jonka lainsäädäntöpohja on epävarma. Hallitus siis antaa 30 miljoonaa euroa valinnanvapauden pilotointiin, kun lainkäyttö on vielä kesken ja kun emme tiedä tarkalleen, miten tuleva laki muotoutuu. — Kiitos.

16.53 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yanarilla oli sen verran vähän sanottavaa, että tuli vähän yllättäen jo tämä vastauspuheenvuoro, mutta vastataan siihen Kymi Ringin osalta. [Ozan Yanarin välihuuto] Tämä arvio siitä, että Kymi Ring on valtakunnallisesti merkittävä urheiluhanke, niin sanottu huippu-urheiluhanke, ei ole poliittinen arvio. Sitä ei ole tehnyt maamme hallitus, sitä eivät ole tehneet maamme eduskunnan hallituspuolueet taikka eduskunta, vaan tämä arvio perustuu urheilupuolen omaan arvioon näistä hankkeista. Eli Olympiakomitea toimii näissä arvioijana, ja he laittavat nämä hankkeet järjestykseen. Yksi sellainen keskeinen kriteeri — myös silloin, kun vaikkapa edustaja Arhinmäki oli ministerinä, nämä ovat menneet yli hallituspuolueiden ja ministereiden — on ollut se, että meillä olisi keskeisiin lajeihin suorituspaikat, että voisimme [Puhemies koputtaa] hakea arvokilpailuja, on kyse sitten jalkapallosta, jääkiekosta, yleisurheilusta tai siitä [Puhemies koputtaa] moottoriurheilusta. [Ozan Yanarin välihuuto]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja seuraavaksi jatkamme puhujalistaa.

16.54 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on kovasti käyty keskusteluja tästä Kymi Ringistä, ja edustaja Heinonen tuossa sitä urheilullista puolta jo perustelikin. Mutta haluan myös terävöittää sitä, kun on tämä 14 miljoonaa, mikä on valtatie 12:lle, että minusta täällä on vääristelyä kertoa, että se raha menisi Kymi Ring -hankkeeseen. Ei se siihen mene, vaan se menee valtatie 12:n rakentamiseen. Liikenneyhteydet toki Kymi Ringillekin tehdään siinä yhteydessä, mutta siinä tehdään, niin kuin olen täällä useaan kertaan sanonut, eritasoliittymä Keltti—Kuusankoski-välin alueelle, tieosuudelle, uutta ohitustietä, sellainen, missä kevyt liikenne pääsee, paikallisten liikenne pääsee, keskikaista ja ohitustie. Eivät nämä ole mitään urheiluhankkeita, vaan nämä ovat selviä valtatie 12:n väylähankkeita. Väylähankkeilla on täällä sitten perusteltu, että pitää satamia tukea. Tämä valtatie 12 on erittäin tärkeä liikenneväylä kohti Kotka-Haminan satamaa, joka on Suomen suurin vientisatama, että jo silläkin perusteella tämä 14 miljoonaa valtatie 12:lle on hyvin perusteltu. Mutta myös korostan sitä, että se on ehdollinen sille, että tämä Kymi Ring -hanke etenee siltä osin, että sinne tulee se merkittävä yksityisen rahan osuus.

Haluaisinkin nähdä sellaisen kulttuuri- tai urheiluhankkeen, mikä yhtä lailla ottaa mukaan niin suuren yksityisen rahoittajan kuin tämä Kymi Ring -hanke. Jos meillä kaikki tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

levat oopperatalot tai urheilupaikat rahoitetaan tulevaisuudessa samalla rahoituspohjalla, että vaaditaan se yksityinen rahoitus, [Välihuutoja] minä luulen, että meiltä jää merkittävä määrä teatteritaloja rakentamatta. Tässä puhutaan suurista rahoista sieltä yksityiseltä puoleltakin, ja siksi tämä on myös merkittävä hanke.

16.56 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Minäkin ajattelin tästä talouden pidemmästä kuvasta, josta täällä on paljon hyvin keskusteltu, jonkun sanan sanoa. On hyvä asia, että talouskasvussa on tapahtunut tällainen myönteinen käänne, vähän yli kahden prosentin kasvuvauhti tänä vuonna, mutta on hyvä muistaa, että nämä arviot lähtevät siitä, että kahdena seuraavana vuotena se on joko prosentti tai puolitoista. Ja kaikki hyvin tiedämme, että on aika paljon sumussa, miten jatkossa talouskasvulle käy, joten työllisyyden näkökulmasta tämä kasvuvauhti ei tule olemaan riittävä, ja tässä mielessä nämä positiiviset uutiset ovat tärkeitä, mutta on hyvä myös korostaa sitä, että meidän talouden, viennin ja työllisyyden kannalta kaikki edellytykset eivät ole vielä hyvässä kunnossa.

Myös kustannuskilpailukyky ja ylimalkaan kilpailukyky on parantunut, mutta on hyvä muistuttaa, että sen paranemisen tärkein tekijä ovat olleet kiky-sopimuksen vaikutukset. Se on selvästi meidän kustannuskilpailukykyä vahvistanut keskeisiin kilpailijamaihin nähden, ja sillä on ja tulee olemaan erittäin merkittävä vaikutus myös meidän pärjäämiseen ja tähän talouden kuvaan. Toivon mukaan nyt kun sitten syksyllä taas työmarkkinaratkaisuja tehdään ja joittenkin mielestä näistä kiky-kahleista päästään pois, niin siellä kuitenkin syntyi semmoisia ratkaisuja, jotka toisaalta voisivat tukea työllisyyttä ja toisaalta kohtuullisen hyvää ostovoimaa.

Näissä olosuhteissa, joissa julkisen talouden tila pysyy edelleenkin aika heikkona, tehokkaimmin ja nopeiten talouden tervehdyttämiseen vaikuttava asia on ilman muuta työllisyysasteen nostaminen. Tämä nyrkkisääntö on, että yhden prosentin työllisyysasteen nostaminen tuo 800 miljoonaa euroa hyvää julkiseen talouteen. Yhden päivän lyhentäminen työttömyyden kestossa tuo 26 miljoonaa hyvää julkiseen talouteen. Tästä näkökulmasta on hyvä näitä asioita tarkastella, ja tämän vuoksi tämmöisen aktiivisen työvoimapolitiikan herrättäminen horroksesta olisi tosi tärkeätä, ja sen rahoituksen pitäisi olla vankempi kuin se lisäbudjetissa on, ja kunnilta ei pitäisi viedä mahdollisuuksia itse toteuttaa työllistämistoimia erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten kohdalla.

Mutta katse meidän pitäisi kuitenkin jaksaa nostaa yli vaalikausien, pidemmän aikavälin kasvun edellytyksiin. Se liittyy osaamis- ja vientivetoisen kasvun turvaaviin toimenpiteisiin. Taas talouskasvu tulevaisuudessa perustuu tutkimus- ja tuotekehityspanostuksiin, innovaatioihin, osaamiseen, viennin pohjan laajentamiseen ja tuottavuuden nostamiseen. Ja monia näihin talouskasvun isoihin perusteisiin liittyviä määrärahoja ollaan leikkaamassa eikä ymmärretä, että ne ovat tulevaisuusinvestointeja. Valtiolla tietysti tässä politiikassa ja myös omistajapolitiikassa tulee olla rooli, ja valtionyhtiöillä on merkittävä sijansa.

Tässä mielessä hallituksen ajatus — joka nyt liittyy lisäbudjettiin — että laskettaisiin Neste Oyj:n omistusosuutta 50,5:stä 33,4:ään, on huonosti harkittu esitys. Perusteluissa ei ole mitään mainintaa siitä, että tämä liittyisi jotenkin strategiseen kumppanuuteen tai sentyyppisiin toimiin, vaan tämä on enempikin rahojen irrottamista. Neste on ollut Fortumin kanssa niitä strategisia yhtiöitä, joita olemme halunneet korostaa niin energiapolitiikan kannalta kuin huoltovarmuudenkin kannalta. Yhden kolmasosan omistus pohja ei ole minusta näissä epävarmoissa maailmanolosuhteissa turvallinen omistusosuus, ja tämän vuoksi me olemme olleet sitä mieltä, että tätä omistusrajaa ei olisi pitänyt missään tapauksessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

lähteä nyt laskemaan. Haluan tämän ottaa nyt esille, koska se liittyy nyt tämän lisäbudjetin yhteydessä tapahtuviin linjauksiin, joista periaatepäätökset on toki tehty jo aikaisemmin.

Vedän vain yhteen siinä mielessä, että osaamis- ja innovaatiopolitiikan vahvistaminen on erittäin tärkeää, ja tässä mielessä näitä panostuksia Tekesin määrärahoihin ja niin pois-päin pitäisi yrittää vahvistaa eikä suinkaan leikata. Me olemme esittäneet vaihtoehto-ohjelmassa tällaisen uuden ajan teollisuus- ja teknologiapoliittisia tavoitteita ja uusia kärkihankkeita hallitukselle, jotka liittyvät kiertotalouden vahvistamiseen, jossa meillä on hyvät edellytykset, [Puhemies koputtaa] ja siihen, että elinkeinopolitiikassa palvelut, mukaan lukien matkailu, nostetaan suurempaan arvoon, ja sitten arktisen alueen mahdollisuuksista tehdään myös Suomelle suuri mahdollisuus. Olisi hyvä, että näitä tavoitteita näkyisi meidän hallituksenkin politiikassa. [Jari Myllykoski pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Myllykoskella on varsinainen puheenvuoro.

17.02 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa puhemies! Ehkä nyt tällaisena vastauspuheenvuoron kaltaisena lähdän täältä loihtimaan omia sanojani siitä, kuinka innostuin tuosta edustaja Ihalaisen puheenvuorosta, jossa korostettiin kiky-sopimuksen merkitystä Suomen tämän hetken vientiteollisuuden ja talouskasvun moottorina, yhtenä osana. Vähän kritisoin kuitenkin sitä, että kun kiky-sopimuksen osalta juuri julkisen alan työntekijöiden lomapalkkoja leikattiin 30 prosentilla, niin en kyllä näe tässä minkäänlaista yhteyttä, että se olisi ollut se toimeenpaneva voima niin, että meillä on talouskasvua. Siinä mielessä uskallan kritisoida tuota äsken kuultua, että ne vaikutukset tulevat vasta seuraaville vuosille. En usko, että meillä tuotteiden toimittajien osalta ollaan vielä nähty, että kun meillä sairaanhoitajien tai kunnallisella sektorilla olevien talonmiesten tai siivoojien lomapalkkoista leikataan yksi kolmannes, niin se edesauttaisi sitä, että meillä saksalainen yritys, joka ostaa teknologiateollisuuden tuotteita, voisi laskea, että nyt se ostaa innokkaammin näitä tuotteita Suomesta, koska siivoojien palkkoja lasketaan lomapalkkojen osalta. Siinä mielessä olen hieman kriittinen sitä kohtaan, mitä äsken kuulin.

Palaan valtiontalouden osalta kahteen yksittäiseen asiaan. Todella hienoa oli se, mitä edustaja Heinonen toi omassa puheenvuorossaan esille tästä kaivosteollisuuden valtion laskuun tulevasta asiasta. Siinä mielessä olen erityisen samaa mieltä siitä, mitä edustaja Heinonen toi esille, että meillä ei pidä olla sellaista automaattia, joka koko ajan mahdollistaa sen, että meillä kaivosteollisuudessa tapahtuu sellaista, että kaivosten sulkemisen myötä aiheutuneet kustannukset tulevat valtiovalan piikkiin. Se on täysin mahdotonta sietää, ja siinä pitää kaivoslakia uudistaa. On todella tärkeää, että meillä on toimiva ja hyvä kaivoslaki, mutta sen pitää edellyttää nimenomaisesti, että kaivoksella on joku vakuutuksen kaltainen turva niin, että se ei jää valtion piikkiin.

Uskon, että palkkatukien osalta olemme samassa tilanteessa edelleen kuin tähänkin asti, mutta kaivoksen sulkemisen osalta ja konkurssien osalta valtio ei voi olla maksumiehenä. Varsinkin kultakaivosten osalta me tiedämme sen, että maailmanmarkkinahintojen mukaan kaivosteollisuus voi hyvin taikka hyvin huonosti, ja siinä vaiheessa valtio ei voi olla se riskinottaja, joka mahdollistaa vaikkapa kanadalaisen kaivosyhtiön täällä toimimisen niin, että aina kun sitten menee huonosti, niin suljetaan ja Suomi maksaa kulut. Näin ei voi olla. Sen takia olen ehdottomasti tässä kokoomuslaisen kansanedustaja Heinosen linjoilla, että jotain pitää ruveta tekemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Toisena sitten tämä, en nyt haluaisi sanoa "Kimi-rata" taikka mitä hyvänsä, mutta siihen liittyvä 14 miljoonaa liikenneinvestointeihin: On ollut hyvä, että täällä on käyty keskustelua siitä, että se ei yksinomaan liity siihen ja sille alueelle. Mutta kun täällä on käytetty puheenvuoroja siitä, että se 14 miljoonaa voitaisiin johonkin satamien syventämiseen käyttää, niin vaikka kyllä omasta puolueestakin on ollut esityksiä Kemiin taikka Vuosaareen, haluan täältä nyt vielä kerran todeta, että kun meillä Satakunnassa on kyllä jo sellaista, mitä Suomi kaipaa, niin ei meidän tarvitse rakentaa niitä joka puolelle Suomea, sillä meidän satamaverkostomme on tällä hetkellä erittäin kattava, laaja. Ymmärrän kyllä pohjoisten alueelta sen, että siellä pitää raskaan teollisuuden osalta olla toimivia satamia, koska meidän rataverkostomme ei toimi tässä länsirannikolla.

17.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Oikeastaan olin tämän puheenvuoron varautunut pitämään juuri tästä meidän jaostomme näkökulmasta ja Belvedere Mining Oy:stä, johon edellä edustaja Myllykoski viittasi. Laajennetaan sitä sen verran, että nämä kannanotot ovat siis koko meidän asunto- ja ympäristöjaostomme kannanottoja mutta myös koko valtiovarainvaliokunnan kannanottoja. Toivotaan, että niistä tulee myös koko eduskunnan kannanottoja.

Tämä on varsin kova kirjaus, mikä asunto- ja ympäristöjaostosta tuotiin valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi, eli lausuma, joka edellyttää, että hallitus varmistaa kaivosten jälkihoidosta huolehtimisen jo niiden toiminnan aikana, jotta kaivosten sulkemisiin liittyvät vastuut eivät jää valtion kannettavaksi, ja arvioi myös kaivostoiminnalle asetettavien vakuuksien optimaalista tasoa.

Tässähän on kyse vuonna 1970 perustetusta Hituran kaivoksesta Nivalassa, jota Outokumpu pyörittänyt pitkään. Se oli ehditty sulkea jo puolenkymmentä kertaa ennen tätä nyt tapahtunutta konkurssia, vuoden 2015 konkurssia, nikkelin hinnan alennuttua eli kannattamattomuusongelmien takia. Vuonna 2007 Outokumpu sitten myi tämän kaivoksen kanadalaiselle jättiyhtiölle, joka perusti luonnollisesti, totta kai, Suomeen tytäryhtiön, jonka taival oli kyllä vaikea alusta asti. Muutamana vuonna tietojeni mukaan tämä kaivos teki positiivista tulosta, rahat lähtivät Kanadaan, ja sitten useampi vuosi oli vaikea, ja lopulta joulukuussa 2015 kaivos ajautui konkurssiin.

Tälle kaivokselle, Belvederelle, oli asetettu 2 miljoonan vakuudet. No, eiväthän ne riittäneet mihinkään tässä. Kun niitä oli yritetty saada korkeammiksi, ne oli valitusten kautta kaadettu, että ne ovat kohtuuttomia. No, 2 miljoonan vakuudet eivät ole riittäneet millään tavalla ympäristöongelmien korjaamiseen. Vuonna 2016 kyseisen kaivoksen ympäristövahinkojen ehkäisemiseen ja rajoittamiseen sekä sulkemistoimien suunnitteluun myönnettiin 818 000 euroa, ja nyt momentille lisätään 5 miljoonaa euroa Belvedere Mining Oy:n Nivalassa omistaman Hituran nikkeli-kaivoksen sulkemistoimiin. Meidän saamamme selvityksen mukaan tämäkään ei tule riittämään, vaan puhutaan jopa 15 miljoonasta tämänkin kaivoksen kohdalla.

Valiokunta ja meidän jaostomme piti välttämättömänä, että kaivosten jälkihoitoon kiinnitetään siis aiempaa enemmän huomiota jo kaivosten toiminnan aikana, jotta niiden sulkemisiin liittyvät vastuut eivät jää valtion kannettavaksi. Kyse on siis vastuujärjestelmästä, jota selvitettiin vuonna 2014 ympäristöneuvos Anna-Maija Pajukallion johdolla, tuli yli 100 sivun erittäin hyvä raportti juuri näihin ongelmiin puuttumisesta. Mutta jostain syystä maamme hallitus ei näihin ole tarttunut, ja sen takia vielä alleviivaan, että tämä on todella kova kirjaus meidän jaostoltamme ja valtiovarainvaliokunnalta, että me haluamme nyt pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

tistaa maamme hallitusta toimiin tässä eli vastuujärjestelmää tulee muuttaa. Kyse on siis siitä, että teollisuus kerää tällä hetkellä rahastoon varoja, joita voidaan käyttää ympäristötuhojen korjaamiseen, mutta siellä on ehto, että sitä rahaa ei saa käyttää konkurssitilanteessa. No, silloinhan ne tilanteet ovat yleensä pahimpia, kun koneet menevät seis. Tämä on ollut tietysti esillä jo näissä vielä suuremmissa kaivosongelmissa. Tietysti tämän tekee vielä hullummaksi se, että kanadalainen emoyhtiö on kiinnostunut ostamaan tämän kaivoksen takaisin itselleen, kunhan he eivät saa näitä ympäristövahinkoja niskaansa.

Tämä tilanne on täysin kestämaton. Meidän asunto- ja ympäristöjaostomme saaman selvityksen mukaan meillä on muutamia tällaisia kaivoksia, joissa on tämä sama riski olemassa. Sen takia nyt lausuman kautta — toivottavasti koko eduskunta yhtyy siihen — laitetaan hallitukselle tiukka vaade varmistaa nämä asiat etukäteen niin, [Puhemies koputtaa] että tätä rahaa voidaan käyttää myös konkurssitilanteissa, jotta vastuu ei jää suomalaisille veronmaksajille.

17.13 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Semmoisena pienenä detaljina, että meillähän edelleenkin kaivostoiminnasta tulevia varoja ei voi siirtää suoraan Kanadaan. Meillä semmoinen järjestelmä ei ole mahdollinen. Mutta meillä on porsaanreikä: jos meillä on Ruotsissa tytäryhtiö kanadalaisella kaivosyhtiöllä, niin me voimme sinne siirtää varoja, jotka voidaan sitten siirtää edelleen Kanadaan. Mutta meillä ei ole tällä hetkellä kaivostoiminnassa sellaista mahdollisuutta, että suoraan Suomesta tulevaa tuloutusta voitaisiin siirtää Kanadaan. — Ihan tämmöisenä pienenä korjauksena. [Timo Heinonen: Kiitos siitä, se oli havainnollistavaa!]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Sitten puhujalistaan.

17.13 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tässä lisätalousarviossa on erittäin tärkeitä lisäyksiä ja nostoja tehty, joilla nimenomaan positiivista rakennemuutosta voidaan vahvistaa eri puolilla Suomea. Tästä on hyvä nostaa erityisesti nämä osaamiseen tehdyt panostukset sillä tavalla, että saadaan näitä ammattiosaajia alueille, joilla on yritystoiminta lähtenyt hyvin etenemään mutta osaajatarve on selkeä. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa on tällainen tilanne, ja siellä on tätä pilottia rakennettu, ja kuten on viitattu tässä valtiovarainvaliokunnankin esityksessä, näitä panostuksia tarvitaan ympäri Suomea, koska itse asiassa osaajapulaa on nähtävissä myös niillä aloilla, joilla on pitkään kärsitty työttömyydestä. Hyvänä esimerkkinä voi nostaa Kainuun alueen, missä on merkittävä ongelma tällä hetkellä yrityksillä se, että he eivät saa riittävällä tavalla työntekijöitä, joilla olisi nimenomaan kyseisille aloille oikeaa osaamista. Näitä on esimerkiksi metallialalla, rakennusalaalla, matkailualalla, ja vaikka tähän liittyvää koulutustakin on, niin selvästi on nähtävissä, että tämä kohtaanto ei toimi tällä hetkellä ollenkaan riittävällä tavalla. On tärkeää, että pystytään rakentamaan sen tyyppinen koulutusmalli, esimerkiksi tämän tulevan ammatillisen koulutuksen reformin myötä — josta seuraavassa pykälässä käydään käsittelyä — ja sitten toisen asteen lisäksi myös korkea-asteella, että voidaan turvata osaajat alueelle jo nykyisessä tilanteessa, ja kun ajatellaan biotaloutta, joka on hallituksen tärkeitä hankkeita, on iso ja merkittävä työllistäjä jatkossa, niin siihen liittyen meillä ei ole todellakaan riittävää määrää vielä osaajia, vaan tarvitaan kokonaisten koulutusalojen kehittämistä, myös Pohjois-Suomessa ja Kainuun alueella, yhtenä esimerkkinä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

On näyttöä Suomessa siitä, että alueilla, joilla koulutusta ei ole riittävästi, joilla koulutusta on vähennetty esimerkiksi korkeakoulupuolella, ei saada riittävästi niitä tekijöitä. Jos esimerkiksi ajatellaan vaikka opettajankoulutusta, niin olemme nähneet tämän saman ilmiön Kainuussa, että meillä on tietty osaajapula jo nyt sijaisista ja varsinaisista viranhakijoista jatkossa. Nyt myöskin sitten jatkossa nimenomaan ammatillisessa koulutuksessa on se pula, että niitä Etelä-Suomeen monesti työn perässä muuttaneita nuoria aikuisia on vaikea saada niin sanotusti takaisin esimerkiksi kotiseudulle, ja on entistäkin tärkeämpää, että pystytään koulutuksen kautta saamaan niitä osaajia riittävällä tavalla alueelle. Voidaan ajatella, että jos koulutusta on riittävästi, niin aina sitten alueelle saadaan yrityksiin ja virkoihin julkiselle puolelle myös riittävästi työntekijöitä, mutta sitten aina voi muuttaa työn perässä muualle. Tämänhetkinen tilanne — se, että meillä on koulutusvaje Pohjois- ja Itä-Suomessa — nimenomaan estää sitä tasa-arvoista alueiden kehitystä, ja meidän on entistä vahvemmin jatkossa puututtava koulutuksen kautta tähän elinkeinopuolen ja työelämän kehitykseen.

Sitten Oulun satamasta on keskusteltu. Tämä liittyy myöskin nimenomaan tähän positiivisen rakennemuutoksen edistämiseen. Oulun satama ei palvele pientä aluetta vaan hyvinkin isoa aluetta tuolta Savosta Lappiin asti, ja Kainuusta voi nostaa esimerkiksi suuret, merkittävät työllistäjät, kuten Transtech, Terrafame, mahdollisesti tuleva biotuotetehdas, jota on suunniteltu Oulun tien varteen, Kainuuseen. Ne ovat erittäin tärkeitä, ja Oulun satama on erittäin tärkeä varsinkin tämän alueen suurille vientialan yrityksille. Tätä on kiitetty kovasti, että nyt pystytään aidosti tätä kauppaa lisäämään, kun pystytään tuotteita vieämään paremmin jatkossa Oulun kautta ja pystytään työllistämään enemmän väkeä. Tällä investoinnilla on iso merkitys, ja tätä lämpimästi kyllä tervehdimme.

17.18 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa puhemies! Jaostomme, työ- ja elinkeinojaosto, tietenkin tervehtii tyytyväisenä kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka koskevat lisätyöllistämistä ja etenkin työttömien saamista töihin. Tämän mallin tavoitteena on lisätä työllisyyttä kannustamalla työttömiä aktiivisuuteen ja omatoimisuuteen, kun sinne ehdotetaan lisättäväksi 10 miljoonaa euroa. Sen tarkoitus on tulla voimaan vuoden 2018 alussa, ja siihen liittyy tietenkin tämä sama periaatteellinen kysymys, josta jo aikaisemmin erään toisen asian yhteydessä täällä paljon keskusteltiin, eli mikä tämä halutaan toimeenpanna jo 3 kuukautta aikaisemmin kuin laki tulee voimaan. Ja siihen liittyy siis tämä periaatteellinen kanta, ja tietysti jaosto arvioi niitä vaikutuksia kokonaisuudessaan, mitä tällä saataisiin, ja sitä, mitä uhkia siihen liittyy. Kaikki toimenpiteet tietysti, jotka auttavat työttömiä työllistymään, ovat tervetulleita. Tämän lakiesityksen kautta varmasti ne mahdollisuudet lisääntyvät, ja sitä käytettäisiin samoihin toimenpiteisiin kuin momentin muukin määräraha on käytettävissä, käyttötarkoitus ei siis muutu.

Kiinnittäisin kuitenkin huomiota eräisiin sellaisiin seikkoihin, jotka huolella täytyy ottaa huomioon: onko tarkoituksenmukaisten palveluiden riittämättömyys eräänä haittana, ja ovatko erilaiset mahdollisuudet mallin toteuttamiseen eri puolilla maata valmiina? Tästä johtuen on olemassa todellista epävarmuutta mallin työllisyysvaikutuksista. Mutta tähän liittyy myös eräs olennainen kohta eli se, että tästä on hyvin huolella ilmoitettava ja työttömiä kansalaisia valistettava etukäteen, koska vaarana on, että silloin kun laki tulee voimaan, niin moni pettyy siitä, että heidän rahansa ovatkin yllättäen pienentyneet, koska he eivät ole ottaneet osaa näihin koulutus- tai työllisyys Hankkeisiin, joihin laki edellyttää jo lokakuusta lähtien osallistumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

Kuten tässä jo aikaisemmin mainitsin, tiivistys on se, että mikäli työtön ei ole 65 työttömyysetuuspäivän aikana tehnyt viikon töitä tai osallistunut 5 päiväksi työllistymispalveluihin, hän menettää yhden korvauspäivän kuukaudessa eli 4,65 prosenttia työttömyysturvasta. Tähän esitykseen kuuluu lisäksi omavastuuajan lyhentäminen 7 päivästä 5 päivään. On ennakoitavissa, että vuodenvaihteessa näitä, jotka ilmaisevat, että olemme yllättyneitä, emme ole tästä kuulleet mitään, tästä ei ole informoitu, tulee hyvin paljon, ja sen vuoksi tähän ennakkovalmistautumiseen ja informaatioon ja tiedottamiseen täytyy erittäin paljon kiinnittää huomiota, ettei tule tällaisia vahingossa tulevia tulojen menetyksiä.

17.22 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida tätä kilpailukyky sopimusta ja sen merkitystä Suomen taloustilanteelle ja työllisyyden kehittymiselle, mikä on nostettu esille myös muissa puheenvuoroissa. Kun tarkastelee ja vertaa, miten työvoimakustannukset ovat kehittyneet Suomessa verrattuna meidän keskeisiin kilpailijamaihin, käy mielestäni hyvin selvästi ilmi, että nämä erittäin rajut palkanalennukset, mistä sovittiin kilpailukyky sopimuksessa, olivat ylimitoitettuja. Eli tämä väitetty hintakilpailukykyongelma Suomessa olisi kyllä korjaantunut myöskin sillä, että olisi jatkettu maltillisella palkan korotuslinjalla, esimerkiksi nollalinjalla, jolloin varmasti myöskin tilanne työmarkkinajärjestöjen välillä olisi erityyppinen nyt syksyllä kuin mitä nyt näyttäisi olevan eli että monissa liitoissa myöskin aivan oikeutetusti valmistaudutaan vaatimaan kompensatioita esimerkiksi näistä lomarahaleikkauksista.

Kun työvoimakustannukset Suomessa ovat laskeneet vuoden alussa 2,7 prosenttia verrattuna siihen, mitä se oli edellisenä vuotena, niin meidän keskeisissä kilpailijamaissa, kuten Ruotsissa ja Saksassa, työvoimakustannukset ovat nousseet saman verran, ja kehitys EU-maissa keskimäärin on plus 1,7 prosenttia. Eli kyllä tämä kilpailukyky sopimus myöskin tästä näkökulmasta oli väärä ratkaisu ja vakava virhearviointi hallitukselta.

17.24 Kaj Turunen uv: Arvoisa puhemies! Edustaja Anderssonin innoittamana aloitankin tämän puheen nimenomaan kilpailukyky sopimuksesta. Sillä on ollut oikein hyvä ja tärkeä merkitys Suomen talouden kuntoon saattamisessa. [Li Andersson: Perustuu mihin?] Se ei ole pelkästään hallituksen toimien ansiota, vaan kilpailukyky sopimus on tehty yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Nimenomaan työmarkkinajärjestöt ovat tämän kilpailukyky sopimuksen arkkitehtejä, ja yhdessä hallituksen muitten hyvien toimien ansiosta Suomen talous on kääntynyt nimenomaan parempaan suuntaan.

Tuloarviota tässä lisätalousarviossa korotetaan nyt 482 miljoonaa euroa. Verotulojen arviota korotetaan 490 miljoonaa euroa. Sen lisäksi arvonnlisäverotuottoa korotetaan 186 miljoonaa euroa ja autoverotuottoakin 52 miljoonaa euroa. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että kun verotuksen tasoa lasketaan, niin verotuotto voi kasvaa. Korkoennusteen päivittymisen vuoksi myös korkotulojen lähdeveron tuottoa korotetaan 31 miljoonaa euroa. Nämä ovat kaikki erittäin hienoja lukuja, mutta täytyy muistaa kuitenkin se totuus, että vaikka näitten varsinaisten tulojen lisäysten määrä on merkittävä, myöskin määrärahojen osuus on 304 miljoonaa euroa, niin meillä tämä varsinainen tämän vuoden lisätalousarvioletitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta vain 178 miljoonaa euroa. Suomi velkaantuu edelleen tänä vuonna 5,4 miljardia. Me velkaannumme kaikesta tästä huolimatta edelleen. Meillä on suunta oikea, mutta me velkaannumme vielä, ja siksi tässä ei kannata ruveta vielä jakamaan sitä hyvää, vaan pitää tämä linja tiukkana niin, että me pääsemme siihen tilantee-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

seen, että meidän ei tarvitse velkaantua joka vuosi näin merkittävästi, vaan päästäisiin tilanteeseen, että ulkomaanvelkaa ei tarvitsisi ottaa.

Täällä on puhuttu paljon nyt tästä Kymi Ringistä. Minä olen tämän hankkeen kannattaja, ja minä näen siinä kyllä sen, että tämä on urheilullisuutta korostava, Suomen autourheilulle tärkeä rata. Tämä on kansallinen hanke mutta myös aluetalouden kannalta erittäin tärkeä hanke. Näitä on hirveän vähän Itä-Suomessa ja Kaakkois-Suomessa, ja sijoittuminen sinne on minun mielestäni oikein hyvä asia, ja kun tähän liittyy sitten liikenneyhteyksien, poikittaisliikenteen parantaminen, niin minä olen kyllä tämän hankkeen kannattaja. Sitten täytyy muistuttaa myöskin siitä, että tämä ei ole pelkästään kilpaurheilurata autoille, vaan tässä on kysymys myöskin ajokoulutuksesta, ja liikenneturvallisuuskeskus on tarkoitus sinne rakentaa.

Täällä on arvosteltu paljon sitä, että tähän pannaan 14 miljoonaa, ja kysytty, pitäisikö sillä rahalla tehdä ihan jotain muuta, Kemin satamaa tai jotain muuta. Kaikki ovat hyviä hankkeita, mutta samassa yhteydessä noin kokoluokaltaan samasta asiasta on kysymys, kun tässä samassa lisätalousarvioehdotuksessa ehdotetaan maahanmuuttoon kustannuksia lisää 14,9 miljoonaa euroa. Se on suurin piirtein sama hinta. Eli maahanmuuttoon liittyvän vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavien tukien budjetoitua määrärahaa ehdotetaan nostettavaksi 14,9 miljoonaa euroa. Sen lisäksi vastaanoton piirissä on kuluvana vuonna ennakoitua suurempi henkilömäärä eli keskimäärin 14 700 henkilöä, mistä aiheutuu luonnollisesti kustannuksia. Samoiten maastapoistamisen täytäntöönpanon valvontaan ehdotetaan kohdennettavan 100 000 euroa, josta 40 000 on määrärahan lisäystä.

Näitä asioita ei voi laittaa vastakkain sillä tavalla, mitä muuta oltaisiin saatu aikaan Kymi Ring -rahalla [Li Andersson: Siltä kuulostaa!] tai jollakin toisen hankkeen pois jättämisellä niin, että se käytetään johonkin toiseen. Nämä eivät ole tällaisia on-off-juttuja kuitenkaan. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa keskustelua mennään varatuilla puheenvuoroilla.

17.29 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä edellä edustaja Turunen kävi tätä kilpailukyky sopimusta läpi. Kyllä se, niin kuin edustaja Ihalainen täällä esille toi, on ollut kiistatta tärkeä toimi tässä talouden kääntämisessä ja siinä, että me pääsimme lähes 10 vuoden negatiivisesta kiertestä kiinni tähän muun Euroopan ja muun maailman kasvuun. Siitä kiitosta täytyy antaa tietysti työmarkkinajärjestöille. He sen ratkaisun tekivät, he tekivät nämä painotukset, mitä tässä oli.

Itse olin tämän esityksen suhteen hieman kriittinen siltä osin, että siinä leikattiin vain kuntapuolen ja julkisen puolen lomarahoja, mikä minun mielestäni oli tällainen heidän tekemänsä sopimuksen pieni huono puoli. Minun mielestäni se ei ollut oikeudenmukaista. Mutta kun työntekijät ja työnantajat tekivät sen sopimuksen, niin silloin poliitikkojen ja maan hallituksen ja eduskunnan on syytä sitä kunnioittaa eikä sotkeutua sormineen siihen, ja näin toimittiin. Talous on kääntynyt. Kiitosta pitää antaa siitä ennen muuta suomalaisille, jotka ovat joutuneet tiukassa paikassa hieman tinkimään.

Tämä Kymi Ring -asia on sijoitus tulevaisuuteen, niin kuin aiemmin sanoin. Neste Ralli yksin tuo Jyväskylän seudulle noin 15 miljoonaa vuositasolla.

Haluan vielä nostaa sen, että hieno esimerkki siitä, että tämä käänne on tapahtunut, on se, että me pystymme nyt panostamaan lisää koulutukseen ja sivistykseen. Varhaiskasva-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

tukseen, perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen, korkeakoulutukseen ja tutkimukseen pystytään lisäämään nyt tulevana vuosina rahaa. Se on osoitus siitä, että nyt olemme päässeet siitä negatiivisesta kiertestä pois.

17.31 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! On kyllä todella outoa kuulla, kun hallituspuolueen edustaja puhuu siitä, että hallituksen tai poliitikkojen ei pitäisi sotkeutua työmarkkinaratkaisuihin tai palkkapolitiikkaan, [Timo Heinosen välihuuto] kun tämä hallitus on sotkeutunut poikkeuksellisen voimakkaasti juuri näihin kysymyksiin, ja sen seurauksena tämä kilpailukyky sopimus syntyi. Tämä sopimus ei olisi syntynyt, ellei hallitus olisi uhkaillut näillä lisäleikkauksilla ja pakkolaeilla, minkä lisäksi pääministeri itse löi heti hallituskauden alussa lukkoon tavoitteen työvoimakustannusten alentamisesta. Eli kyllä hallitus on sotkeutunut hyvinkin voimakkaasti tähän kokonaisuuteen. Siksi ei myöskään pidä paikkaansa, että työmarkkinajärjestöt olisivat tämän sopimuksen arkkitehtejä.

Onko sitten niin, että kilpailukyky sopimus kiistatta on tämän Suomen talouskäänteen takana? Tätä ei voi todistaa mitenkään, koska meillä ei ole verrattavissa sellaista tilannetta, jossa Suomessa ei olisi tehty kilpailukyky sopimusta, tai sellaista tilannetta, jossa olisimme tehneet maltillisemman sopimuksen. Sen me voimme kyllä todeta, kun me vertailemme näitä työvoimakustannusten kehitystä mittaavia lukuja eri maissa, että tämä sopimus oli selvästi siinä mielessä ylimitoitettu, että kehitys Suomessa poikkeaa voimakkaasti siitä, mitä se on muualla Euroopassa ja myöskin meidän keskeisissä kilpailijamaissamme. Monet ekonomistit ovat tällä hetkellä huolissaan palkansaajien ostovoiman kehittämisestä. Meillä Suomessa on ollut poikkeuksellisen pitkään negatiivinen säästämisaste, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että kotitaloudet kuluttavat enemmän kuin saavat tuloja. Tämäkin on tämän pitkään jatkuneen maltillisen palkkakehityksen tulosta.

Lopuksi totean, että siinä olen edustaja Heinosen kanssa samaa mieltä, että tämä julkisen sektorin työntekijöiden lomarahojen leikkaus on äärimmäisen epäoikeudenmukainen ja erittäin heikosti perusteltu ratkaisu. [Välihuutoja]

17.34 Kaj Turunen uv: Arvoisa puhemies! Siinä mielessä olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Andersson, että ei tämä talouden kääntyminen ainoastaan johdu kiky-sopimuksesta. Mutta kyllä kiky-sopimuksella iso merkitys tässä on. Kyllä tässä vaikuttaa luonnollisesti myöskin euron kurssi suhteessa dollariin ja maailmantalouden positiivinen kehitys, ja Suomi vientivetoisena maana on päässyt tähänkin mukaan. Toisaalta sitten meidän kilpailukykyämme on parantanut myöskin nousevat kustannukset meidän kilpailijamaissamme. Tämä on tämmöinen kokonaisuus, että tämä on nyt niin sanotusti hyvällä mallilla.

Arvoisa puhemies! Kun tuossa varsinaisessa puheenvuorossani jäi ehkä tärkein asia ajanpuutteen vuoksi kertomatta, niin kerrottakoon se nyt. Tässä lisätalousarviossa on yksi erittäin miellyttävä lause, joka kuuluu näin: "Luonnonvarakeskukselle ehdotetaan 1,6 miljoonan euron lisäystä Savonlinnan toimintojensa uudistamiseen strategiseksi toimipisteeksi, joka kehittää toimintatapoja ja uusia liiketoimintamalleja metsäbiotalouden tutkimustulosten siirtämiseksi käytäntöön." Tämä on tietysti savonlinnalaiselle kansanedustajalle ihan hyvä teksti.

17.35 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu kilpailukyky sopimuksen tuloksesta ja sitten siitä, miten se tehtiin. Täytyy todeta, että täällä ei ole mainittu sitä, mitä hallitus todella teki. Hallitushan aika pitkälle maksoi nämä mainitut lomapalkka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

leikkaukset sillä, että laskettiin veroa, niin että siitä ei juurikaan jäänyt sitten nettokustannuksia jäljelle.

17.36 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Suutari kiinnittää huomiota tärkeään asiaan siinä mielessä, että on aivan totta, että palkanalennusten lisäksi valtio maksoi erittäin kovan hinnan tästä sopimuksesta. Se lisää julkistalouden epätasapainoa lähes miljardin verran, mikäli työllisyysessä ei tapahdu merkittävää käännettä kohti parempaa.

Mitä tulee julkisen sektorin työntekijöiden ostovoiman kehitykseen, on mielestäni syytä kiinnittää huomiota siihen, että toisin kuin yksityisen sektorin työntekijöiden, julkisen sektorin työntekijöiden ostovoima ei kehity positiivisesti johtuen siitä, että nämä veronalennukset eivät täysimääräisesti kompensoineet tätä ylimääräistä palkanalennusta yhdistettynä inflaatioon.

Mitä tulee edustaja Turusen kommentteihin, niin on totta, että tämä maailmantalouden kehitys on merkittävässä osassa tässä talouden käännteessä Suomessa, minkä lisäksi itse uskon, että työmarkkinaratkaisulla itsessään on ollut positiivista vaikutusta, koska se luo silloin ennakoitavuutta ja myöskin tietynlaista vakautta suomalaisille työmarkkinoille, millä tietenkin on työnantajien ja sijoittajien näkökulmasta paljonkin merkitystä. Siitä, oltaisiinko tarvittu juuri tämän sisältöistä työmarkkinasopimusta, olen kyllä vahvasti sitä mieltä, että ei. Olisi riittänyt tämä maltillisempi linja juuri siitä syystä, että kustannukset kilpailijamaissa nousevat, toisin kuin täällä. Ironista toki on, että Elinkeinoelämän keskusliitto ilmeisesti jatkossa ei halua enää tehdä tällaisia keskitettyjä, laajoja työmarkkinaratkaisuja, joilla nimenomaan tätä ennakoitavuutta ja vakautta ollaan luotu.

17.37 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Andersson varmaan tietää, kaikkien tutkimusten mukaan juuri tuo työn verotuksen alentaminen johtaa parempaan työllisyyteen, ja se taas johtaa parempaan talouskehitykseen.

17.38 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Suutari toi esille nämä palkanalennukset, mutta se oma kritiikkini kohdistui nimenomaan siihen, että tämä osuus siis kohdistui kuitenkin lomarahoissa vain kunta- ja julkisen puolen toimijoihin ja oli siinä mielessä tämän työntekijöiden ja työnantajien itse sopiman paketin mielestäni epäoikeudenmukaisin kohta. Nämä veronkevennykset tulivat kaikille ja olivat sinänsä tärkeitä varmasti tässä.

Mutta, edustaja Andersson, kun teidän on mahdoton myöntää, että tämän maan hallituksen toimilla olisi mitään merkitystä talouden kääntymiseen myönteiseen suuntaan, niin voisitteko edes myöntää sen, että maamme hallitus ei ole onnistunut estämään tämän käänteen tapahtumista?

17.38 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Aloitan työn verotuksen vaikutuksista työllisyyteen. Se riippuu siitä, minkälaisia muutoksia työn verotukseen tehdään. Mikäli tehdään kohdennettuja veronalennuksia esimerkiksi pieni- ja keskituloisille palkansaajille, niin silloin se vaikuttaa myönteisesti ostovoimaan, jolla varmasti on myönteisiä vaikutuksia kotimaan kysyntään ja sitä kautta myöskin työllisyyteen. Mutta minun tietääkseni tutkimuskirjallisuudesta ei löydy sellaista näyttöä, jonka perusteella yleinen, siis missä tahansa tuloluokassa tehtävä työn verotuksen alentaminen vaikuttaisi merkittävästi työn tarjonnan lisääntymiseen, joka on tämä yleinen argumentti, mitä käytetään, kun sanotaan, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2017 vp

työn verotuksen alentaminen automaattisesti kannustaa kaikkia ihmisiä työskentelemään lisää. Tästä löytyy tutkittua tietoa muun muassa talouspolitiikan arviointineuvoston muis- taakseni vuoden 2015 lopussa julkaisemasta raportista, jossa nimenomaan todettiin, että tämä vaikutus työvoiman tarjontaan ei ole kovin suuri.

Mitä tulee hallituksen toimien vaikutukseen talouskasvuun ja talouskäänteeseen, niin sanoisin niin, että minun analyysini on se, että erityisesti edellisen hallituksen toimet pit- kittivät tätä suomalaista taantumaa johtuen siitä, että tehtiin niin merkittäviä sopeuttamis- toimia keskellä matalan kasvun tilannetta ja taantumaa. Mitä tulee tämän hallituksen ta- louspoliittisiin toimiin, niin pidän tätä harjoitettua veroelvytyspolitiikkaa siinä mielessä huonona ratkaisuna, että sitä ei ole kohdennettu sellaisella tavalla, joka olisi hyödyttänyt suomalaista työllisyyttä ja taloutta mahdollisimman hyvällä tavalla. Eli iso osa näistä nyt veronkevennyksiin käytetyistä varoista on kohdennettu niin, että ne ovat hyödyttäneet hy- vätuloisia suomalaisia, jolloin vaikutus työllisyyteen ja kysyntään on pienempi.

17.40 Kaj Turunen uv: Arvoisa puhemies! Jälleen kerran voin yhtyä edustaja Andersso- nin puheeseen, kun hän sanoi, että edellisen hallituksen toimet ovat pitkittäneet tätä taan- tumaa. Minä olen kyllä tässä ihan samaa mieltä, että kyllä se näin on. Ja siksi, kun nykyi- nen hallitus määrätietoisesti lähti tekemään niitä toimia, jolla Suomen taloutta saadaan pa- rempaan kuntoon, se on nimenomaan edellisten hallituksien päätöksien vuoksi ottanut pik- kusen enemmän aikaa, pari vuotta itse asiassa. Mutta nyt näyttää oikein hyvältä.

Sitten, edustaja Andersson, kun sanoitte, että veronkevennykset täytyisi ohjata pieni- ja keskituloisille, niin sitähan tämä hallitus on juuri tehnyt. Työtulovähennys, joka on arvol- taan 45 miljoonaa euroa, kohdistettiin nimenomaan pieni- ja keskituloisille.

17.41 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Joka tapauksessa edelleenkin tämän jälkeen Suomessa työn verotuksen progressio on Euroopan korkeinta, ja täytyy sanoa, että kyllä sillä on vaikutusta vientiin, varsinkin jos kenellä tahansa siihen työhön osallistuessa vero on pienempi.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.